II. évfolyam. Arad, 1887 Juliushó 26. Kedd. 202-dik szám.

Szerkesztőség:
Kazinczy-utcza 1. szám, földszint, balra.
Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Kazinczy-utcza 1. szám, földszint, balra.

Hirdetések díjszabás szerint.
Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap után: szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:

Helyben hazhoz hordva:
Egész évre . . . . 12 frt.
Fél évre . . . . . 6 frt.
Negyed évre . . . . 3 frt.
Egy hóra . . . . 1 frt.

Vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 14 frt — kr.
Fél évre . . . . 7 frt — kr.
Negyed évre. . . 3 frt 50 kr.
Egy hóra . . . 1 frt 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

Találgatások.

Arad, julius 25.

Mikor Bismarck először kimondta, hogy a nagypolitikát nem alterálja a journalistica, akkor az általános politikai helyzetről éppen olyan kevés valóságot tudott a közvélemény, mint ma. És a mikor igy, nyiltan érte már a satyra azt a helyzetet, melyben a diplomatia titkaival szemben áll az a nagy közönség, mely tulajdonképen első sorban van érdekelve, hogy mit végeznek sorsa felett közvetve és közvetlenül, akkor sehogy se lehet azon csodálkozni, ha a találgatások hovatovább nagyobb szerepet játszanak olyan pillanatokban, mikor a tulajdonképpeni Európa egy ujabb politikai actusban direct értesülésre vágyik.

Sajátságos természete is az államintézői hatalom korlátlanságának, hogy a felelősséget többnyire csak bevégzett dolgokkal szemben hozza előtérbe.

A népek nevében üzött politikának azonban ez az alapfeltétele, mert a diplomatia sok olyan részletek birtokában végzi feladatát, melyeknek a közvélemény előtt ismeretlenül kell maradni, mert különben maga a diplomatia, mint ilyen, egy óráig sem érezhetné magát erősnek.

És éppen ezen erőssége az államhatalomnak, képezné a politikai savoir vivre« gyengeségét, ha féltettebb és a nyilvánosságra még éretlen titkai, minduntalan a köztudatba mennének át.

A mit a népek akarnak, azt nagyon gyakran a diplomatia is akarja, csak hogy a nagy politikában nincsen ugrás, hanem szigoru következetességgel kell mindent azokon a positiókon keresztül vinni, melyek a külömböző ~~államok diplomatiai~~ órállásait képezik. Ez okozza aztán azt a bizonyos időbeli különbséget, melynek kétségtelen példája a Coburg herczeg fejedelemmé való választásában nyilatkozott ujabban.

Mind az a rokonszenv, mely a fiatal herczeg megválasztása óta politikában és közvéleményben mellette támadt, azt az ohajt fejezte ki, hogy megválasztása factummá váljék. De mivel ez nem történt meg azonnal, legott kész is volt a bizalmatlanság a bolgároktól kezdve a legkevébbé érdekelt félig — Coburg herczeg iránt, a ki állitólag habozik, orosz biztatásra vár, mely nélkül nem mer Tirnovába menni.

Ezekre vonatkozólag már megtettük megjegyzéseinket és kifejtettük, hogy itt csak oly időbeli különbségről van szó, melyre a diplomatiának van szüksége, hogy a bolgár fejedelem-választás ügyét törvényes alapokon rendezze.

Kétségtelen igazunkra szolgál most egy — lapunk tegnapi számában közölt és a késő éjjel vett — sürgöny, melyszerint a porta kölcsönös tárgyalásokat inditott meg a végből, hogy a berlini, bécsi, római és londoni cabinetekkel egyetértőleg oda hasson, hogy Oroszország reábirassék Coburg herczeg megválasztásának elismerésére. Nyomon követi ezt egy másik hir, mely azt igyekszik erősiteni, hogy Coburg herczeg és a regensség közt megegyezés jött létre, s az uj fejedelem bizonyos időn belől feltétlenül lemegy Tirnovába az esküt letenni.

Mi kezdettől fogva, reméltük ezt a véget és nem voltunk hajlandók a találgatások szóvivői közé szegődni, s örömünkre szolgál, hogy az események lassu lépést tartva bár, nekünk adnak igazat.

De ha e tekintetben ki is lépünk könnyen az optimistákénak nevezhető álláspontunkból, e két uj combinatiótól lehetetlen megtagadni a fontosságot.

Bulgáriából tudvalevőleg hirek érkeztek, melyek a köztársaság kikiáltásáról, Battenberg királyságáról és a hadsereg nyugtalanságáról beszélnek. Ezek mind oly végzetessé válható jelenségek, a legnagyobb hatása lehet ezekre a porta uj kezdeményezésének A legjótékonyabb hatása arra nézve, hogy Bulgáriában valami elhamarkodott határozat ne tegye tönkre évekre azoknak a reményét, a kik az ország rendes körülmények közé jutását már a közel jövőben látják.

Kossuth a Zsilinszky bukásáról. A sboth Jenő ur felkért annak kijelentésére, hogy téves a hir, mely szerint Kossuth Lajos, az 5 ottlétekor, Zsilinszky Mihály volt képviselő bukása felett sajnálkozását fejezte volna ki. Kossuth ugyanis egy szóval sem emlékezett meg ő előtte Zsilinszkyről.

Midőn e helyreigazitást közöljük, tartozunk annak a kijelentésével, hogy a kérdéses közleményt a „Békésmegyei Közlöny"-ből vettük át.

A balázsfalvi román gymnáziumot megtámadta a „Tribuna", hogy a tanári kar magyarul tanácskozik s magyarul vezeti ülései jegyzőkönyveit, szóval, mióta az iskola államivá változott át, a szinezet catholicus s nem román. Vancea metropolita nem Sulucz. Az ember szinte azt gondolta e támadásra, hogy nem a balázsfalvi mezőn világit ki az ifjuság május 15-én. Am korai öröm. A balázsfalvi gym. igazgatósága is indittatva, illetve kényszerülve érzi magát, hogy megjelenjék a szebeni ujságlap itélőszéke előtt és mosakodjék. Nyilatkozatából megtudjuk, hogy a fenti vádak egyike sem igaz, sőt ugyancsak dolgoznak a növendékek praeparálásán. A jegyzőkönyvet egyszerűen csak lefordiják magyarra, midőn a kormány abból másolatot követel, maga a románnyelv pedig második tantárgyok. (Első bizonyára a vallástan.) Szóval nincs miért a „Tribuna"-nak kétségbeesni s nincs miért nekünk örvendeni: az igazgatóság tiszta, s az állam nyelvének használata ellen büszkén tiltakozik.

TANÜGY.

— Rousseau nevelési elvei. —

A való-elviség (realismus) legtevékenyebb előharczosa és ugyszólva factora, — kinek hamvai jelenleg a faranczia Pantheonban nyugszanak, — Rousseau János Jakab volt. Az ő Emiljének fellépésével a paedagogusok közt oly felbomlást és szakitást idézett elő, hogy a tizennyolczadik században keletkezett uj nevelési eszmék miatt azok csakugyan sokáig megrémülve szemlélték munkásságuk eredményét a politikai és társadalmi téren, mely az 1789-ki nagy forradalom alkalmával nyilvánult. De hát nem is lehet az másképen Mert ha igaz ama mondás: müvéről ismered a mestert, ugy tagadhatlan, hogy lelkiismeretlen nevelők csak ily tényeket producálhatnak, hogy oly előzmények után csak is ily gyászos következmények fejlődhettek.

Ama Rousseau kiben hiányzott a példás erkölcsi élet, a nevelessel párosult ügyesség, ki ügyvéd gyakornok, rézmetsző inas, adószedő, tolvaj, papnövendék, zenész és hangjegymásoló foglalkozásokat üzött, előttem csakugyan egy tünemény, s olvasva Emiljének öt könyvét csak nehezen vagyok képes rájönni mint tudott oly végzetes és nagy réseket ütni az állam és a társadalom testén, s mint sikerült majdnem egy félvilágot sarkaiból kiforgatni?

És mégis oly szeretettel csüggök rajta, oly kedvteléssel és lelki gyönyörrel át-meg átolvasom müvét, hogy gyöngyszemeiért — melyek ugyan bőven kinálkoznak iratában — majdnem felejteni látszom a fáradságot és veszélyt, mely olvasás közben körülvesz.

Az ő eszményképe a természet. Téves praemissából indult, mi természetesebb, hogy ő is helytelen deductiokra jutott. Minden dolognak alphája és omegája az Isten. A Jove principium. Ha Rosseau ebből eredve irja meg müvét, ugy hiszem, nem lenne tanterem a hol az kátészerüleg nem adatna elő, kezeink közt jobban forgatnók mint Homér Iliássát és Odysseáját, Dante divina comediáját, Socrates Apologiaját, Plutarch, Sophokles, Horácz Xenophon, Tacitus és egyéb római és hellén remekirók müveit. A leghiresebb paedagogusok mint: Pestalozzi, Fenelon, Hecker, Fröbel, Comenius, Locke, Salzmann, Diesterweg etc. egészen eltörpülnének mellette. Ragyogó irályu tolla, lángesze, nem kétlem, hogy hagyott volna valami dificultást, ez állitásomat illetőleg. Igaz, hogy ő, ki mint a szabadgondolkodás erős embere áll előttünk, a materialismus elkeseredett ellensége volt, és sok helyütt az erkölcsiséget megdönthetlen érvekkel hirdeti is, hitetlen vagy közönyös tanácsaival azonban későbben mindent halomra dönt.

A régi bölcsészek „ars artium" kifejezéssel illetik a nevelést. Maga Rousseau is azt mondja: a nevelés a müvészet egy ágát tevén, majdnem lehetetlen, hogy az teljesen sikerüljön, minthogy az erre szükséges öszhangzat nem tőlünk függ.[1]) Ő ki korának legimádottabb nevelője volt, annyira irtózott elveit gyakorlatilag bemutatni, miszerint gyermekeit lelenczházba küldé, sőt annyival sem törődött, hogy azok nevet kapjanak, a mennyiben csak az elsőnek adott valami nevet, annak is csak éppen azért hogy későbben ráismerjen.

Ha Rousseau tiszta lelkiismerettel, tele hévvel és szeretettel irja meg Emiljét, nem tagadva meg hitét, visszaképzelvén magát egészen a pogányok foetisei közt, akkor a nevelési müvészet titkainak elsajátításához közelebb jutva, az emberiség boldogitása körüli érdemei elvitázhatlanok volnának, mert: „Nincs felségesebb müvészet a nevelés müvészeténél, — mondja egyházunknak egy dicső szentje, — a festők és szobrászok csak élettelen alakokat teremtenek, de az okos nevelő élő remekmüvet állit elő, melyben Isten és emberek szemei gyönyörködnek."[2])

Lássuk azonban röviden az ő destructiv főbb elveit, melyek veres fonálként huzódnak végig emlitett nagy müvének öt könyvén, a mely elveket akár csak az Encyclopaedisták közül Voltair, D'Alambert vagy Diderottól hallanám.

—

A nevelésnek természetszerűnek kell lenni. Testi és szellemi tehetségeit a gyermeknek olyaténképen kell nevelnünk, hogy az egyik ne a másik rovására fejlődhessék. Erzéki tehetsége ugyanis az értelemnek, az értelem az észnek, az ész a szabad akaratnak, a szabad akarat pedig Isten akaratjának legyen alávetve. Igen, gátat vethetünk a természetnek, de majd jő egy alkalom, egy pillanat, a midőn a megbékózott természet, okvetlenül megboszulja magát, mert mint Diesterweg mondja: „a természet örök harczot viv az ellen, mi vele ellenkezik, s végre győz, mint egy legyőzhetlen hatalom." A keresztény nevelő ki nem kontárkodásból, hanem hivatásból lett azzá, a mi szem előtt tartva ezeket, ily uton fog haladni működési pályáján, s a reábizott növendéket igy fogja fokról-fokra az erényes önálló életszabályokhoz szoktatni, mert keblében önzetlen, igazi szeretet dobog. Nihil est amabilius virtute. Bármily állapotu és fogyatkozásu is legyen növendéke, a keresztény szeretett hatása alatt tud ő eszközöket alkalmazni arra nézve, mint kelljen hivatását betöltenie mindegyikkel szemben.

Mily ferde nézetekkel jár elő e tekintetben Rousseau: „En még akkor sem vállalnék el beteges növendéket — mondja ő,— ha mindjárt biztos volnék felőle, hogy 80 évig fog élni. Nem kell nekem oly növendék, ki folyton önmaga és mások terhére van. Hadd bajlódjék vele más, a kinek e féle kegyelet gyakorlására több tehetsége van.[3]) Ime, kevés hiján, hogy majdnem ugy fejezi ki magát, mint a kegyetlen spartai Lykurgus, ki elrendelte, hogy a gyenge gyermekek Taygetos-hegy mélységeibe dobassanak martalékul az erdei sasok és keselyűknek. Sehogy sem tudom ezt összehasonlitani, a második könyvében szépen fejtegetett mondásával: „Emberek, legyetek ember-szeretők! ez legelső kötelességetek minden rend, minden korbeliek és minden iránt, mi az emberiséggel közel viszonyban áll."[4]) Es midőn mások, müvét összes módszertani, — nevelési elveink bölcsője, a paedagogia bibliájának tartják, én a kereszténység magasztos tanainak behatása alatt tagadólag inthetek.

Rousseau az emberiséget visszakarja taszitani az őskorbeli állapotokhoz és nemzeté-

[1]) I. könyv 6 lap.

[2]) Chrysost. hom. 60 in Math.
[3]) I. könyv. 27. lap.
[4]) II. Könyv. 58. lap.

Az „ARADI KÖZLÖNY" tárczája.

(Julius 26.)

Egy leendő anyós.

(Genre.)

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tárczája. —

A napokban nagy meglepetésemre beállit hozzám az én kis Géza barátom, a kit már nyolcz év óta nem láttam. Valami felszél hozta errefelé. Egy tót helységben doktorkodott, a honnan csak egyszer tudtam egy tourista elbeszéléséből a hirét venni.

— Találd ki, mi járatban vagyok? fogott ő a helyzet megvilágitásához.

— A hang után itélve: leánynézőben.

— Eltaláltad. Még nem ismerem a kicsikét, de máris fülhegyig szerelmes vagyok bele. Tudod, mikor valakinek komoly szándéka a nősülés, mikor e miatt 24 órai utat tesz vasuton egy végben, — szivesen előlegezi a szükséges érzelmeket. Egészen el vagyok fogódva, ha az első találkozásra gondolok.

— Természetesnek fogod találni, hogy kiváncsi vagyok.

— Igaz, hiszen te már előre megismertethetsz vele. Remélem, hogy őszinte, hü képet fogsz adni felőle.

— Amennyiben kellőleg ismerem. Tehát a nevét?

— Erdőssy Giza.

— Hm, hm . . .

— Ismered?

— Egy kissé. És neked komoly a szándékod?

— Ember, mit jelentsen e kérdés?

— Pardon, te már szerelmes vagy bele. Nos igen, mikor az ember 24 órai utat tesz vasuton egy végben Ne is szóljunk erről többé. Mi ujság Túróczban?

— De szólni fogsz! Neked skrupulusaid vannak. Neked nem tetszik a leány.

— Sőt igen. Hanem . . .

— Nos? Tudni akarok mindent. Elő vele! Egy kissé hibás termetű, ugy-e?

— Oh, szebbet kivánni nem lehet.

— Nem eléggé kedves, szellemes?

— E tekintetben is meg lehetsz elégedve.

— Tehát a hire? ugy-e, a hire?

— Kifogástalan.

— A mi a dolog financiális részét illeti, az iránt meg én vagyok teljesen tisztában. De hát a manóba is, mért rázod még mindig a fejedet? Mi nem tetszik neked abban a leányban?

— Az anyja.

— Oh bolondság! Mit tőrödöm én az anyjával? furia, vadállat, sárkány? Meg fogom szeliditeni. Praxisom van nekem ebben.

— Hm. Én is ezt mondtam.

— Hogyan?!

— En voltam a te kicsikédnek a második vőlegénye.

— Mennyköbe, ezt már aztán argumentum. De vajjon nem tréfálsz e?

— Itt van az ujság, mely a hymenhirünket hozta. Pár nap előtt még ugyancsak dicsértem az ajka mézét, ami persze határozott plágium volt. Már előttem is zengedeztek erről. Azonban távol legyen tőlem, hogy elrontsam a kedvedet! Jut még számodra is abból a mézből elég.

— De én nem szeretek ily dolgokban elődökkel dicsekedni.

— Ne busulj, lesznek még utódaid is isten segedelmével és nem képzelem, hogy abban a házban valaha is befejezést nyerjen a vőlegények genealogiája. Mindig fog találkozni, a kinek az az ötlete támadjon, hogy azt a szép leányt a feleségévé tegye, de nem fogja e tervet senki megvalósithatni az anyja miatt. Oh milyen asszony ez, barátom! A Rongon-Macquart-ciklusban nem találsz hozzá foghatót. Xantippe jóságos angyali lélek volt hozzá képest. Ez egy ismeretlen genre, aminőt századok szülnek egyet és a kit az anyósok hősalakjai között külön fekete könyvben fognak megénekelni egykor.

— No, te ugyancsak élénk szinekkel festesz. Kezdek érdeklődni az — anyós iránt.

— Nem szükséges valami ijesztő boszorkányalakot képzelned. Még egészen javabeli, piros pozsgás arczczal, a ki első láttatra még nagyon ellenszenvesnek sem fog tetszeni előtted. A megismerkedés napjától egész az eljegyzésig, valósággal olvadoztam a boldogságtól, látva, hogy milyen pompás kis anyósom lesz nekem.

Maga volt a megtestesült nyájasság és a mi kész paradicsommal kecsegtetett: maga volt a megtestesült szótlanság. Barátom, ha elgondoltam, milyen hagyományos vélemény uralkodik általában az anyósok beszédessége felől, én a legirigylésre méltóbb embernek tudtam magam. Az első napokban a vő urak mintaképül mutogathatták volna ádáz természetü anyósaiknak. De csak az első napokban Az édes mámorból kezdtem mindinkább kijózanodni. Előbb csak mint szem és fültanu szerepeltem. Egy rögtönzött konyha-processuson kezdődött a dolog, mely nem minden csattanósság nélkül végződött. Aztán következett egy épületes tête-á-tête az anyós és az emberséges férjemuram között. Vádanyag: sáros czipőtalp; változott szinhely: az utcza kövezete. Elképzelheted, hogy nem az asszony volt a vesztes fél. Majd az ara-kisasszony volt elég meggondolatlan ábrándozás közben az ujdonatuj napernyőjét elejteni. — Nosza, volt az anyósnak gondja rá, hogy a kisasszonynak örökre elmenjen a kedve az ábrándozástól. Mindezek a kedves scenák nem sok jót igértek. — Nemsokára azonban sorra kerültem én is. Ki lőn sütve, hogy ilyen, meg olyan ember vagyok. Be lőn bizonyitva, hogy 1878. augusztus 12-én pityókos állapotban kerültem haza. Documentálva lőn, hogy diákkoromban az órámat elzálogositottam. Constatálva lőn, hogy a közönségesnél hájasabb vagyok, a mi nyilván ázsiai tunyaságomnak a jele. Eszlelve lőn, hogy a jobb fülem tövén egy abnormális pattanás jelentkezett, a mi csakis mértéktelen kicsapongásnak lehet a következménye. De mint tudnám én elősorolni büneimnek véghetetlen lajstromát! — Mint tudnám én hiven visszaadni mind azokat az anyósi áldásokat, — melyek napról-napra mind ékesebb variatiókban hullottak árva fejemre. És mindez ellen védelemről szó sem lehetett. Kisérletet tettem erélylyel és béketüréssel kérleltem és fenyegetőztem, — nem használt semmit. Utóbb is nekem kellett feladni a kétségbeesett küzdelmet; harczképtelenné váltam, idegessé lettem. Már órákkal a megszabott találkozás ideje előtt önkénytelen nyugtalanság, zavar vett erőt rajtam. Borzongást, halálmegvetést éreztem, ha azt az asszonyt megpillantottam. Beteg voltam testben és lélekben. Tégy kisérletet, neked is ki fog jutni ebből az ismeretlen nyavalyából és orvos létedre el fogod nevezni „socrumania"-nak. Ha még egy hétig tart, azt hiszem, bele halok. Még csak annyi önakarattal rendelkeztem, hogy nyalábra szedjem a czókmókomat, elutazzam ötven mértföldnyire és onnan irjam meg a szeretett anyósnak, hogy nem kérek többet a családi boldogságából. Ettől aztán ujjászülettem. Hogy többet ne mondjak, vallásos ember lettem. Buzgón hányom magamra a keresztet, valahányszor feltünedezik előttem az anyós szellem-alakja, miközben csendes áhitattal morzsolgatom magamban a „miatyánk„-at. . . .

Az a kis doktor barátom nem közönséges idegzetű ember volt és elbeszélésem épenséggel nem volt képes visszajiesztení attól, hogy Erdőssyéket meglátogassa. A nagy praxisával dicsekedett, hős Petrucchiot, emlegette és váltig azon bizonykodott, — hogy megpuhitja ő azt az anyóst, ha maga a mesebeli sárkány legyen is.

Abban állapodtunk meg, hogy a látogatás végeztével majd a vacsoránál találkozunk. Már messziről megpillantottam Gézát, amint felém tartott; az arczáról semmi bizonyosat nem tudtam leolvasni.

— Nos? — kérdém kiváncsian.

— Angyal, barátom, valóságos angyal!

— Kicsoda az angyal?

— A leány.

— Eh, meghaladott álláspont. Leánynézőben lenni és a leányról beszélni! Vajjon milyenek találtad az anyóst?

— Maga volt a megtestesült jámborság.

— Hogyan? hiszen te akkor . . .

— A szép Gizát eljegyeztem.

— Lehetetlen! . . . bocsássz meg . . . üdvözöllek . . .

— Hm, hm!

— Nos?

— Már vissza is léptem.

— Az már más.

— Az anyós nem egészen olyan, a minőnek kezdetben mutatta magát. Egy szerencsés véletlennek kellett közbe jönni, hogy mindent tisztán lássak. Figyelj csak. A cseléd hüsitőt szervirozott, miközben a szőnyegre locsczantott nehány csepp vizet. Támadt erre olyan éktelen zsivaj, hogy minden ép érzékü ember megriadt volna, csak én nem. Alkalmazásba vettem a próbált methodusomat. A legfokozottabb izgalmak közepette elszántan rohantam az anyóshoz és allopathice egy csillapitó kézcsókot alkalmaztam. Nem használt. — A heveny oly mérges alakot öltött, hogy legott azon vettem magamat észre, miként egy erőteljes taszitás következtében a pamlagon heverek. Megkisérlettem tehát a homeopathikus módszert és nehány czélzatosan alkalmazott harsány szóval igyekeztem tuldörögni a fékevesztett orkánt. Ez még kevésbé sikerült, — mert a következő pillanatban már az otromba férfinemre, sőt az egész emberiségre is kiterjeszkedett a kérlelhetlen anyósi birálat. Három ajtó vezetett ki a szobából. Az egyiket a férj, másikat az én volt menyasszonyom foglalta le a maga részére; be kellett tehát érnem a harmadikkal. Áldom az istenemet, hogy ép kéz láb kerültem ide hozzád . . . Most már nincs más hátra kedves collega, minthogy kölcsönösen üdvözöljük egymást és megalakitsuk szövetségünket a szép Giza exvőlegényeiből. Nagy jövő áll előttünk. Hozzánk fog seregelni a nyugalomba térő aspiransok elégült serege, kik mindenkor meggyőződéssel fogják vallani szövetségünk apodicticus jelszavát: „Nézd meg az anyját, — ne vedd el a lányát."

†††!

Flamingo.

nek sarjadékait hős spartaiakká óhajtja nevelni. A gyermeket — mint azok — egészen a természetre bizza; ez ama könyv, melyet ő növendéke előtt minduntalan felnyit, ebből tanittatja születéshelyének földrajzát, a természetrajzt, phisikát, csillagászattant, ámbátor kis nebulója még 12 éves koráig nem tud olvasni, sem irni, és alig tudja még mire való a könyv. „Soha nem sikerülend bölcset nevelned, ha nem akarsz előbb semmirekellőt nevelni. Ebből az elvből indulva, növendékéről nem bánná, ha eltudná más ebédét orozni, és örül ama ifju tettén, a ki eltudta a rókát lopni s köntöse alatt elrejteni, karmaival és fogával nagy sebeket hasitva testén. Igaz, hogy a nyelves atheneiek ép annyira remegtek szavaiktól, mint rettentő csapásaiktól. A nemzet azért csak pusztulásnak indult. A sophisták mindent elrontottak. Vallásukat elhagyva, az erényes és harczias életmódtól elszoktak, — szinházakat és betaerákat látogattak s nem csoda, hogy még Sokrates követőiből sem lettek némi kiváló egyének. A művészet és modern korunk tudományos csarnokaiban csak a műveltség romjaira akadunk jelenleg, mert mint Cleveland, az egyesült államok elnöke mondja:" a vallásos hit követői jobban vannak, mint bárki más minősitve arra, hogy jó polgárok és lelkes hazafiak legyenek."[5]) Ime, balga fellépésével mintegy öntudatlanul mint legkitünőbb hazafi önmaga erőlködik sirt ásni nemzete dicsőségének.

„Mit gondoltok" — szól Rousseau harharmadik könyve végén, — „ha egy gyermek tizenöt évet töltött e módon, hasztalanul élt-e az?" Ő ugyanis, midőn növendékéből kitünő játékost, futót és jó uszót mesterkélt, azon vak hiedelemben ringatózik, hogy nevelésével sikerült a növendék fogékony szivét kielégitenie és a boldogság révpartjára kalauzolni. Pedig ő természetes embert nevelve, a sziv vagy kedélyképzést teljesen elhanyagolta. Az ily gyermekekről mondja Madame de Sévigné, hogy „tizenötéves korukban kis csodák és egész életökben töktejek." Mert nemes érzelmeket istápolni és fejleszteni, a nemtelen erzelmektől megóvni a gyermekeket csak ugy birhatjuk, ha benne vallásos érzelmeket, a szép iránti érzéket, a jóság, — igazság, — becsületérzetét müveljük és ez által szeliditheti-jük kitörő veszélyes indulatait, meg szenvedélyeit.

De ime, Rousseau Emilje elhaladva a tizenötödik évét, kivezettetik, mint eddig, számtalanszor a szabad természetbe. A vallástanból adatnak elő neki általános elvek.

Mily szörnyüség! „Isten mindenütt van" — mondja nevelője, „de hiszen a levegőről is azt hisszük, hogy mindenütt van, legalább a légkörön belül."[6])

Igy tanit az istenség fogalmáról. Nem csoda, hogy minduntalan aztán borzasztó tévedésekbe és ellenmondásokba elegyedik. Növendékéből kiölve a hitet, az üres szivvel tér haza, és nem hiszem, hogy életében vagy egyszer is imára összekulcsolt kezekkel meggyőződésből áldozott volna a nagy Isten oltárára. — Szerinte: a cathecizmusbeli feleletek egytől egyig ellenkeznek a józan észszel . . ." De még többet mondok; szeretném látni azon értelmes embert, ki ne hazudnék, midőn cathecizmusát felmondja."[7]) Nem tudom — irja megint egy másik helyen, mit eredményeznek vallástani könyveink inkább, istentelenséget-e vagy vakbuzgóságot, de azt bizonyosan tudom, hogy elkerülhetlenül vagy egyikre, vagy másikra vezetnek."[8])

[5]) Religio. 1887. 159. lap.
[6]) Emil. 282. lap.
[7]) Emil. 443 lap.
[8]) Emil 442 lap.

Pedig a vallástan tanitásával all ehet legkönnyebben hozzá férni a gyermek szivéhez, mely olyan mint a mag, mely magában hordja ugyan termőerejét, de hogy az elne fajuljon és ne fattyu hajtásokat növesszen, szükséges a hitolajágát bele oltani. Ez ama napsugár mely kedélyvilágát folyton melegiti, hogy rideg, vagy közönyös vallásu emberré ne válhasson. Igen, — mellőzve a könyvet, — a természet titkai és csodálatos tüneményei is alkalmatosak arra, hogy a gyermekben a vallásos érzelmeket felkeltsük hogyha azokat alkotójára vezetjük vissza, sőt a természet e tekintetben a legkitünőbb szónok, a mennyiben Isten — irva vagyon — nemcsak a könyvekben, hanem fenséges neve ott tündököl az égen meg a földön is, mint a zsoltáros mondja:

Oh Isten, műveid mily szépek és nagyok!
Minden bölcs szellemed s jóságodban ragyog.

Quum coelum contemplamur, Dei magnitudinem admiramur[9])

A gyermeket nemcsak nevelni kell, amiért is nemcsak eszét, értelmét kell fejleszteni, de a sziv érzelmeit is kell ápolgatnunk.

Dupanloup, korának legnagyobb nevelője, Del' Education czimü müvében négy hathatós eszközt emlit, melyek segitségével a nevelési tért biztos sikerrel lehet müvelni, ezek: a tanitás, fegyelem, vallás és testi ápolás. A tanitás által az észt kell feileszteni; fegyelemmel az akaratot és jellemet szilárditjuk meg; a vallás segitségével a szivet és ennek folytán a lelkiismeretet s végül testi ápolás, testgyakorlatok által a gyermek testét edzük és erősitjük, azon elv alapján, hogy „mens sana in corpore sano."

Rousseau elveiből hiányzik a vallás, melyet kiguuyol, avagy kénye-kedve szerint eltorzit, nem csoda tehát, hogy ily nagy botlással honának vesztére dolgozott, mert valamint aer pabulum vitae est, épp oly tápláléka a szivnek, a léleknek a vallás, mely nélkül e földón még nemzet nem élt.

Különösen az elemi oktatásnál megkivántatik, hogy a nevelés mélyen vallásos és érzete habitualiter eleven legyen. Harczolhatnak sok helyütt vérig a vallásos oktatás ellen, mert ha sikerül ama harcz, az erette kiontott vér tengerár gyanánt fog fejök felett összecsapni, és a győztesek diadala örökre elnémul. „Tudomány még nem alapitott hazát, nem is volt annak fentartó oszlopa, de igen a vallás," — mondja Balmez. Plus valent boni mores, quam bonae leges.

Rousseau egyoldalu tanitása — a menynyiben ő a vallás és aesthetikai képzésre mit sem ád, — nem vezethet a nevelés czéljához. Isten ugyanis megáldotta az embert többféle tehetségekkel, melyek közül egyiket sem szabad a másik rovására ápolni. Mit ér a lángész egy gyenge roskadó testben, mely a sir szélén áll? Avagy mit ér egy Góliáth-féle erős, izmos, óriás test, ha az elme abban korlátolt? Valamint a test és lélek közt szoros összefüggés van, épen ugy az értelem, kedély, jellem, akarat, viszonylagos hatással vannak egyike a másikára. A nevelésnél a közép aranyutat tartjuk szemünk előtt Az ész, kedély és akarat erő tehetségeit összhangzatosan kell müvelnünk, a nélkül, hogy egyik előtérbe jöjjön, vagy a másik háttérbe szoruljon.

Egy közép tehetségü növendéket mindég többre becsülök egy lángeszünél, vagy egy csoda gyermeknél. — A természetben nincs sem ugrás, sem visszamaradás. Ep igy munkálkodjunk a nevelésnél is, mert ha szabad volna egyik tehetséget a másik rovására fejlesztenünk, akkor növendékünket szeme-világától is szabad volna megfosztani, mert hisz' tudvalevő dolog, hogy a vakoknál a tapintási érzék rendkivüli módon van kifejlődve. Majd ha az a növendék elérte azt az időpontot, a midőn: „Quisque fortunae suae faber", fog ő magán uton is müvelődni s egyik vagy másik tehetségével kitünni. Igy lesz a nevelés általános, melynek elveivel szilárd jellemü és nem ingatag lelkületü embert képezünk, ki meg fog tudni élni a sors bármily viszontagságai közepette: „Si fractus illabatur orbis, impavidum ferient ruinae." (Hor.)

Emil négykönyvén keresztül domináló főbb és téves vezérelvekre reflectáltam csak futólagosan. Ötödik könyvében Zsófia személyéhen a nőnevelést tárgyalja, a hol fejtegetéseiben sokkal szerencsésebb és e részét — levonva a vallás elleni rágalmait — valóban dicséret illeti.

Az ő müve tengeri gyöngy, melyhez csak életveszélylyel lehet hozzá férni. Hosszasabban azt czáfolgatni felesleges. Qualis rex, talis grex. Legeclatánsabb czáfolatát képezik azok a romlások, melyeket elődézett.

Pituk Béla.

[9]) Cic. Off. 3.18.74.

KÜLFÖLD.

Francziaország a méltóságáért. A hadügyminister szombaton meglatogatta a saint-cyri hadapród iskoláját és beszédet intézett a növendékekhez, melyben meggyőződését fejezte ki, hogy ez iskolából a legközelebb és a jövőben tisztekként kilépő növendékek méltók lesznek elődjeikhez. Igen szükséges, — ugymond tovább a hadügyminiszter, — hogy tul a határokon tudomására jussanak annak, hogy a francia nemzet nem korcsosult el, hogy nem kimél fáradságot és hogy minden áldozatra kész, azért, hogy méltóságát és becsületét megóvja.

A Victoria királyné jubileuma alkalmából rendezett ünnepélyességek szombaton értek véget nagy hadihajóraj szemlével, mely Spithead melett tartatott meg. A szemlén részt vett 130 angol hadihajó. Délután 3 órakor a királyné elhagyta Corvezt a „Viktoria and Albert" yachton, a melyen a királyi család tagjai is helyet foglaltak. A walesi herczeg az „Osborne" nevü yachton, követte a királynét. A királyné ki a külföldi hajók által nagy lelkesültséggel üdvözöltetett megérkezése után szemlét tartott e háromsorban felállitott hajóraj felett. Az egész diplomatiai kar, az országgyülés számos tagja és sok ezer főből álló közönség volt a szállitó- és hadihajókon szemtanuja e fontos szemlenek. A királyné utja a felállitott sorok mentén három óráig tartott. A leggyönyörübb idő kedvezett a szemlének. Az ünnepély nem folyt le azonban egész simán. — A „Kite" nevü ágyunaszádon ugyanis löporrobbanás történt, melynek következtében négy egyén sulyosan megsebesült.

LEGUJABB POSTA.

— **Coburg herczeg Tirnovában.** Egyik budapesti lap táviratoztatja magának Prágából a következőket: Itt senzatiós hir van elterjedve, hogy Coburg Ferdinand herczeg és a nagy szobranje küldöttsége között teljes megállapodás történt s a herczeg, meghatározott idő alatt, leutazik Tirnovába. A jelenlegi látszólagos szakadás csak arra szolgál, hogy a dolgok fejlődésének eddigi stádiumát elleplezze.

TÁVIRATOK.

— **A pápa nyilatkozata.** —

Róma, julius 25. (Az »Aradi Közlöny« eredeti távirata.) A »Moniteur de Rome« a szentszék hivatalos közlönye közli XIII. Leo pápájának az uj államtitkárhoz Rampolla bibornokhoz az egyházi kormányzat alapelveiről intézett levelét, melyben kijelenti, hogy magára vállalta feladatát, miszerint a pápaságot a népekkel és kormányokkal ismét kibékitse. — Olaszországról szólva kijelenti a pápa, hogy a kibékülés egyedüli feltételét a pápának területi souverainitása képezi, s más megoldási tervezet nem fogadható el. mert csakis a területi souverainitás szolgálhat kellő garantiául a szentszék szabadságára nézve; különben is az ily megoldásból csak Olaszországnak jutnának a legbecsesebb előnyök.

— **Zalewszki postasikkasztó elfogatása.** —

Bécs, jul. 25. (Az „Aradi Közlöny" eredeti távirata.) Zalewszki postasikkasztót, ki a bécsi postán 151,000 frtot elsikkasztott, tegnapelőtt New-Yorkban az osztrák-magyar consulátus közbenjárásával elfogták, s még százezer forintot találtak nála. Bécsből, hol a sikkasztás után még két hónapig tartózkodott, kedvesével női ruhában menekült el

NAPTÁR.

Julius 26. Kedd. Róm. cath. naptár: Anna B. A. anyja. Prot. naptár: Anna. Görög orosz naptár: (Julius 14.) Aquilina ap. Nap kél 4 óra 28 perczkor. Nap nyugszik 7 óra 33 perczkor.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— **Arad város scontralis széke** Fábián László főispán elnöklete alatt ma fogja megvizsgálni az összes közigazgatási hivatalokat

— **Ormos Péter** alispán nehány napra családi körébe Tauczra utazott.

— **Az irók és művészek társasága Aradon.** Már emlitettük lapunkban hogy az irók és művészek társaságának mintegy száz tagja a társaság augusztusi körutjában Aradot is érinteni fogja. A kirándulók jövő hó 21-én délután a rendes budapesti személyvonattal 4 órc 10 perczkor érkeznek meg. Az általuk megállapitott programm szerint az elszállásolás után a város megtekintése következik, este 8 órakor pedig irodalmi és művészeti előadás leend a szinházban ezután pedig ismerkedési estély és tánczmulatság. A fogadtatás és a programm részleteinek rendezésére egy körülbelül 40 tagu rendező-bizottság alakittatott Aradon, melynek tagjait Salacz Gyula polgármester ma délután ½ 5-re értekezletre hivta össze.

— **Michaelts Bálintot**, az aradi táviró hivatal derék főnökét, a közlekedési minister soproni posta- és tavirda főnökké nevezte ki. Az aradi közönség sajnálattal fogja hirül venni távozását, mert az ő vezetése alatt a táviró hivatal minden tekintetben megfelelt ez élénk forgalmu város igényeinek, s a társadalmi érintkezésben is közkedveltségnek örvendett.

— **Népfelkelők összeirása.** Az aradi katonaügyi osztály most van elfoglalva a népfelkelők összeirása folytán szükséges munkálatokkal. Az 1866—74 évig besorozott és kiszolgalt katonák tudvalevőleg a népfelkelési törvény értelmében már felveendők az összeiró lajstromba. A katonai ügyosztály most minden egyesre nézve megállapitja az illetőségi kerdést, az idegen illetőségüekre nézve pedig megteszi jelentését azok illetőségi helyére, az elhaltakra vonatkozólag pedig beszerzi a halotti leveleket. Azok pedig kik fel nem lelhetők a lajstrom kifüggesztése által fognak felhivatni a jelentkezésre.

— **Nagy vadászat** volt vasárnap — mint előre jeleztük — az aradi határban. A vadászaton előkelő sportkedvelők vettek részt, többek között Fábián László főispán Institorisz Kálmán főjegyző, Fábián Lajos aljárásbiró, Virágh Lajos főmérnök, Schwoob főerdész, Meszlényi Antal, Sonntagh Gyula, Marx Adolf, Dálnoky Nagy Lajos dr. főispán titkár stb. A társaság a kora reggeli órákban indult meg s a vadászaton szép zsákmányt ejtett. Két csapatban folyt a vadászat, mely több kacsát, szalonkát és fürjet ejtett áldozatul. Délben az erdőben étkeztek este pedig visszatértek a városba.

— **Az aradi árucsarnok** épitése igen szépen halad előre. Száz meg száz munkáskéz dolgozik serényen rajta, hogy az imposans épület mielőbb teljesen készen legyen.

— **A budaposti iparkiállitás megnyitásáról** hoztunk tegnap egy táviratot, holott az a nagyváradira vonatkozott. A tévedést a távirat szövege okozta, melyben csupán a „Budapest" keltezés allott a „nagyváradi" jelző nélkül.

— **Degenfeld Schomburg gróf** lovasságj tábornok tegnap délelőtt tartotta meg a nagy szemlét az aradi vár helyőrsége felett, és az eredménnynyel igen meg volt elégedve. A délutánt a hadtestparancsnok lakásán tölté s Aradot holnap hagyja el kiséretével.

— **„Elháritott vasuti szerencsétlenség"** czimü lapunk tegnapi számában megjelent hirünkre vonatkozólag az államvasutak igazgatósága részéről a következők közlésére kéretünk fel: „Becses lapja f. év julius 25-en megjelent 201. számában „Elháritott vasuti szerencsétlenség" czim alatt az ujdonsági rovatban megjelent közlemény helyreigazitása czéljából értesitjük, hogy a kérdéses esetnél baleset vagy szerencsétlenségről szó sem lehet, mert csakis azon mindennapi eset fordult elő, hogy a 470. sz. tehervonat Gyorok állomáson több kocsi ott hagyása czéljából tolatott, s a 411. sz. vegyes vonat érhetési ideje közeledvén, ez a szabályok értelmében a védjelző által kellő időben feltartatott és biztosittatott. Aradon, 1887. julius 25 én. Pekár Károly, üzletvezető.

— **Fegyelmi vizsgálat.** Olvasóink még bizonyára emlékeznek arra, hogy Aradmegye közigazgatási bizottsága Ehrling Lenárd eleki tanitó ellen, ki az ottani iskolaszékkel sehogysem tudott megférni, fegyelmi vizsgálatot rendelt el s annak vezetésére Szath-

Egy idegen a városban.

— Eredeti regény egy kötetben. —

[5. Folyt.] (Minden jog fenntartva.)

Irta: **Törös Tivadar.**

V.

Margit.

— Lopva jöttem, — szólt halkan az érdekes arczu, de inkább férfias határozottságával imponáló, barna fiatal ember, ki hévvel tartá magához ölelve Margitot, kit az életben először és egyedül szeretett.

— Köszönöm, — suttogá bizalmasan hozzá simulva Margit, ki még mindig a meg lepetés hatása alatt reszketett. Ez azonban csak az izgalom kifejezője volt, mert mindketten szerelmük mély hüségében olyan öntudatos nyugodtságot éreztek, mint a mikor két lélek teljes erejéből meg van győződve, hogy életük egymás nélkül nem folyhat le. És ez a meggyőződés olyan erő, mely engedni nem, csak daczolni tud.

— Mindent tudok! — folytatá Károly, gyöngéden csókolgatva Margit kezeit, — de bátorság, drága Margit!

— Oh, hiszen eddig rég válnunk kellett volna, ha gyönge, vagy gyáva lettem volna.

— Igy, igy! — szólt lelkesen Károly, — az utolsó kisérlet hátra van. Ez azonban titok!

— Nekem sem szabad tudni, — kérdé ellenállhatlan mosolylyal Margit. — Károly megindulva homlokon csókolá és a közeli pamlaghoz vezetve, némi ízével a tréfának mondá:

— Még férfiaknak sem! . . . De még egy szót, egy kérdést gyorsan, mert a szomszéd szobában nemsokára kevesebben lesznek és akkor nekem távozni kell. — Volt már itt még egyszer Dengelegi?

— Még nem! — mondá bizonyos undorral Margit.

— Levelet sem irt?

— Nem. Legalább nekem nem.

— Igy jól van. És ő nagysága?

— A mama ugy tesz, mintha engem sohsem szeretett volna és önt gyülölné, mert mindennap kényszerit, hogy meghivjam Dengelegit.

— Ah, — dobbant fel kissé Károly, — egy ilyen ember és ön?

Margit a Károly vállához hajolt és elszántan mondá: Történjék bármi, én sohse lehetek az övé.

— Köszönöm! Meg fogom érdemelni e drága hüséget. A városban sok beszéd indult meg Dengelegi felől s a legnagyobb rajongói közül is akad már olyan, a ki gyanusitja egész existentiáját. Adél kisasszony is csodálatos módon veszit nymbusából. A sok kikosarazott udvarló kezd ideges lenni és az ilyen embereknek a nyelve nagyon éles szokott lenni . . .

— De mit használ ez nekünk, — szólt maga elé nézve Margit.

— Semmit és sokat drágám! Ha Dengelegi félig találva lesz a rosz hirektől, akkor talán a mama sem erőlteti ugy önt hozzá s egy napon ön is bátrabb lesz az utolsó, erős szóra. — De most ugy látszik menekülnöm kell, — szólt gyorsan felállva Károly. A szomszéd szobában a Dengelegi-kastély felügyelője mintha köszönt volna. Bizonyára itt megy keresztül. Sokat veszitnénk ha itt találnának. — Isten önnel Margit!

— Isten veled! — szólt önkénytelenül a leány, de a másik pillanatban kipirult arczát a fiatal ember mellére rejté.

— Bánja ezt a szót, — kérdé halkan felé hajolva ez, a mint átölelte.

— Nem . . . . . de ön nem mondja vissza . . .

— Isten veled! Károly csaknem kiáltá e szavakat, de az utánna következő, tiszta, önfeledt csók meggyőzte mind a kettőt, hogy minden uj gondolatuk közelebb hozza egymáshoz őket.

VI.

Dengelegi és Adél.

Adél nem utazott el, hanem az erre kitüzött napon megjelent a kastélyban.

Dengelegi nagy meglepetéssel fogadta.

— Ön itt, Adél? kérdé. — Mi történt?

— Semmi felelt szárazon a szép leány s hanyagul veté magát egy kerevetre.

— De hát valami okának csak kell lenni, hogy nem utazott el?

— Alig. Nem utazhattam el! Ennyi az egész.

Dengelegi különös tekintetet vetett Adélra. Bosszuság és némi hideg szigor volt ebben a tekintetben. — Ilyesmikhez, — szólt ajkába harapva, —eddig nem voltam szokva, s természetesnek találhatja, hogy ezt a választ nagyon nevetségesnek tartom. Nem utazhatott el? De hát, miért? Csak szabad tudnom?

Adél hallgatott s apró lábacskáival lökdöste az előtte álló asztal alsó cziradáit.

— Ön nem felel?

— Nagyon nehezen menne most az egyszer . . .

— Tehát titka van előttem?

— Igen.

— Tudja jól, hogy a mi viszonyunk természete ilyesmit nem tűr meg!

— Tudom.

— Nos és mégis hallgatni fog?

Adél végig dőlt a kereveten s finom árnyalásu szemöldökeit összehuzva, azon látszott gondolkozni, hogy beszéljen-e nyiltan, vagy hagyja ott magára Dengelegit. Arcza hideg, s büszke szépségében parancsoló volt. Dengelegi alig merte ismét sürgetni Adélt. Ez sejtetni engedte, hogy a köztük lévő viszonyban nem Adél játsza az alantasabb szerepet.

Végre is Dengelegi, mint a ki fél attól, hogy e hallgatás legalább rövid időre oly hidegséget támaszt köztük, mely kizárja azt, hogy később bizalmas hangon beszélhessenek, — felkelt székéről és Adélhoz érve, felé hajolt és gyöngéden megcsókolta homlokát. Adél összerezzent e csókra s lehunyta szemeit.

— Kedvesem, — szólt hozzá Dengelegi, — haragszik reám?

— Nem, — volt az alig hallható válasz.

— Vagy talán más valakire?

— Senkire.

— Baja volt valakivel! Szóljon. Tudja jól, hogy megtudom boszulni.

— Azon nem fog a boszu.

— Hogy értsem ezt? — kérdé élénken Dengelegi s félkönyökével a kerevet párkányára dőlt, mintha onnan fel sem akarna emelkedni, a mig valami fontosat meg nem tud. Adél azonban hallgatásra szánta magát, s eltolta a Dengelegi kezét, melylyel az illatos baját simogatta. Dengelegi erre hátra lépett, majd szembe állt Adéllal és gyülöletes pillantást vetve a szépség arczára, indulatosan kérdé:

— Végezni akar velem?!

— Talán . . .

— Mivel bántottam meg? . .

— En istenem! — vágott vissza Adél, — hogy bántott volna meg!

— Minek tulajdonitsam tehát e különös viseletet?

— A véletlennek, a mi közbejött.

— Hát olyan semmi vagyok én ön előtt, — kiáltá dühvel Dengelegi, — hogy a véletlenért is képes engem feláldozni?!

— Legyen nyugodt barátom és ne heveskedjék. Üljön le, s hallgasson meg.

Dengelegi izgatott kiváncsisággal ült vissza helyére és Adél azzal a csábos hanggal beszélni kezdett:

— Azt ön tudja jól, hogy mi eddig zavartalan éltünk e sok idegen között. . .

— Valami baj tehát?! — szólt közbe idegesen Dengelegi.

— Ne szakitson félbe; nincs önnek semmi aggodalomra oka, csak — nekem. — Mikor ön engem pár évvel ezelőtt magához vett, nagyon szegény voltam, azt tudja. Ön jó volt és nem volt okom panaszra. Minél inkább hozzá szoktam azonban a jóléthez, fényhez, annál inkább előtérbe lépett bennem a nő és követelte a maga jogát: nagyon üresnek éreztem a szivemet . . . . . De ismer eléggé — mosolygott gúnyosan Adél, — sem hogy ne sejtené, hogy sokáig gyerekes vágynak, ábrándnak ne tekintettem volna ezt az uj, alkalmatlan érzést. Nem is vett erőt rajtam sokáig. A mig ide nem jöttünk. Itt találkoztam egy férfival, a ki egészen más hangon szólt hozzám, s egészen más modora volt mint a többinek. Nem a leánynak, hanem a nőnek akart tetszeni, s eszembe hozta, hogy a mint minden nőnek meg van a saját értéke, ugy van joga is arra, hogy ennek megfelelő módon legyen ura a szivének. Ura, — érti ön? Ura, a mi eddig előttem ismeretlen volt. Most azonban tudatára ébredtem és . .

— Es?! — kiáltott közbe különösen aggodalmas hangon Dengelegi.

— Szerelmes vagyok, uram . . . Dengelegi az első pillanatban megkövülni látszott, de hirtelen erőt vett magán és nyugodtan felállott. Elpalástolt izgatottságának idegességével hangjában, de hozzá még végtelen gunynyal, csak ennyit kérdett:

— Ön, szerelmes?

— Az, kigyógyithatlanul! — mondá szenvedélylyel Adél s olyan határozott hangon, miből kiérzett, hogy nagyon érzékeny lenne minden további gunyért és megtudna boszulni is bármilyen kihivó szót. — Dengelegi fel- s alá sétált a salonban, Adél pedig, mint a kinek már semmi oka nincs a maradásra felállott a kerevetről, párszor igazitott elegans toilette-jén és indulni készült.

— Csak még egy szót! — mondá komoran Dengelegi. — Nem mondja meg nekem, hogy ki az a férfi?

— Hogy tönkre tegye?!

— Eszem ágában sincs!

— Nem tudom hinni, — felelte megvetőleg Adél. — Eh! különben mitől se tartok! — mondá tüzben égő szemekkel, — és vigyázzon jól! Megtudja a férfi nevét, de arra esküszöm, hogy irtózatos boszut állok, ha egy hajaszálát is érinti. Most szeretek életemben először és érzem, hogy utoljára, tehát nem könnyen válok meg tőle! És anélkül, hogy a Dengelegi ismételt kérését bevárta volna, bizonyos ábrándos melegséggel mondá:

— Ismeri ön Fegyvernekit.

— Azt a „scriblert"?! — felelt gyülöletes hangon Dengelegi, — ismerem, bajos volna nem ismerni. Tehát ő az?!

— Igen, ő! A legférfiasabb ember az egész városon. Minden szava egy okos ember szellemét mutatja, s felvilágosodottabb valamennyinél, a kiket önök érdekből tömjéneznek.

— Tömjénezne ő is, csak volna aki fizesse a füstjét! — Szegény, mint egy koldus; nevetséges.

— Miért nem kisértette ön meg. ennek a füstnek az árát kifizetni? Miért nem magasztalta önt lapjában három ev óta, — mióta itt van, egyetlen egyszer sem? Azért, mert ön nem akarta, vagy mert ő nem akarta? Eu jól tudom, hogy ön akart hozzá közeledni, meg aztán van önnek „füstre" valója is bőven. Miert nem sikerült tehát, különösen akkor, a mikor a másik lap émelygős szavait, a miket önre szórt, már mindenki unja és talán gyanusnak találja. Oh, — folytatá Adél egész lelkesültséggel, — Fegyverneky egy jellem, egy emberismerő férfi, a ki aligha nincsen tisztában már is önnel és azzal, hogy . . . Itt elakadt Adél hangja és szemei megteltek könyekkel.

— Nos, — kérdé Dengelegi ravasz nevetése közben, — és kivel van még tisztában ez a bölcs szerkesztő?

Adél szemeihez emelte zsebkendőjét és a következő pillanatban fuldokló zokogás hangja töltötte be a salont. Dengelegi vállat vont, vette kalapját és magára hagyta a zokogó szép nőt. Az utóbbi ezt nem vette észre, de midőn felszáritva könyeit látta, hogy magára van, szinte jól esett abban a perczben ez az egyedüliség. Olyan gondolatai voltak és olyan érzések gyötörték, hogy nem igen tudta volna magát mérsékelni Dengelegivel szemben.

Az életben először szeretni, a legkényesebb, de egészen elragadó érzés anynyira, hogy féktelen gyülöletre képes a leggyöngédebb teremtés is az iránt, ki azt bántja, kit ekkor és igy szeretünk. Menynyivel inkább állott ez érzés uralma alatt Adél. ki most azal érzé sulyosbitva helyzetét, hogy lépten-nyomon támadt eléje a kérdés: Méltó vagy-e arra, a kit ugy szeretsz!

Es az a legrettenetesebb kétség, melybe esbetünk, ha szeretünk. Ez jobban lerombol minden reményt, mint a biztos tudata annak, hogy nem vagyunk viszont szeretve. Minden percz, melyben ilyenkor e kérdés jut eszünkbe az örökre tartó szakitás fájdalmát szenvedteti velünk.

Adélnak tehát volt oka könyezni, mikor eszébe jutott, hogy Dengelegin kivül ki az, a kivel tisztában van Fegyverneky?

(Folytatása következik.)

mány Gyula megyei főjegyzőt küldte ki. A főjegyző ur a napokban járt künn a helyszinén s a vizsgálatot befejezte. Jelentését a megyei közigazgatási bizottság jövő havi ülése elé fogja terjeszteni.

— **Gyászrovat**. Őszinte részvéttel értesülünk, hogy az Aradon is közbecsülésben álló Wittmann családot fájdalmas csapás érte, Wittmann Ferencz orsz. statisztikai segéd-fogalmazónak elhunyta által. A család által kiadott gyászjelentés a következőleg hangzik: Ereky Wittmann Alfonz saját, ugy testvérei Agoston, István, Károly, József, János és Paulin, sógornői Wittmann Agostonné szül. Bozsoki Karácsony Emma, Wittmann Istvánné szül. Dukai Takátsy Veronka és Wittmann Károlyné szül. Schwab Juliska, unoka öcsecsei Guszti, Pista, Károly és Jenő, valamint számos más rokonai nevében is mély fájdalommal tudatja forrón szeretett s felejthetlen testvérök, illetőleg sógor, nagybátya és rokon Wittmann Ferencz, orsz. statisztikai segéd-fogalmazónek, folyó év julius hó 24-én, déli 1 órakor, életének 31-ik évében rövid szenvedés után bekövetkezett jobblétre szenderültét. A kiszenvedett kedves halott hült tetemei julius hó 26-án, d. u. 4 órakor foknak a vörös-kereszt „Erzsébet" kórházából a budai Krisztina-városi róm. kath. sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő gyászmise áldozat Budán, a Krisztina-városi róm. kath. templomban és Aradon a főt. Minoritatyák szentegyházában julius 28-án, d. e. 9 órakor fog a Mindenhatónak bemutattatni. — Béke poraira! Aldás emlékére! Arad, 1887. jul. 25. — Leljen a sujtott család vigaszt a mindenünnen nyilvánuló közrészvétben.

— **Néptanitók mint postamesterek**. A postamesteri állomásoknak néptanitókkal való betöltése ügyében a közmunka és közlekedési m. kir. miniszter a következő rendeletet intézte az összes postahivatalokhoz. „Hivatkozva a postamesteri állomások betöltése ügyében 1872. évi február 29-én 2618/353. sz. a. kelt szabályrendelet 4-ik pontjára, ezentuli mihez-tartás végett értesitem a czimet, hogy a községi jegyzők és néptanitók kisebb forgalmu postahivatalokhoz postamesterekké csak az esetben nevezhetők ki, ha a nekik adományozandó postamesteri állomások elfogadására illetékes közigazgatási, illetve iskolai felsőségük előleges engedélyét birják és egyszersmind magukat kötelezik, miszerint távollétük, illetőleg a tanórák alatt, a reájuk bizott postahivatalt a postakezelésbe szintén beavatandó hitvestársuk, vagy legalább 18 éves más családtagjuk által fogják kezeltetni. Ha a község, vagy községek képviseleti testületének engedélyével postamesteri állomásért folyamodó községi, illetve körjegyző kinevezése szándékoltatik, ehhez egyszersmind az illető megye főispánjának a beleegyezése is szükséges, mi végből forduljon a kir. póstaigazgatóság az illetékes főispánhoz, hogy ez a kilátásba vett kinevezés iránt közigazgatási szempontból fenforgó észrevételeit megtehesse Néptanitóknak pedig ily előzetes engedély megadására a) felekezeti iskoláknál az iskolaszék, illetőleg az egyházi fenhatóság; b) községi iskoláknál az 1868. XXXVIII. t.-cz. ~~végrehajtása) és az~~ 1878. XXVIII. t.-cz. végrehajtása tárgyában a polgári községi iskolaszékek számára kiadott utasitás 21. §-a értelmében az iskolaszék véleményes jelentése alapján a közigazgatási bizottság; c) végre állami iskolaknál a gondnokság véleményes jelentése alapján szintén a közigazgatási bizottság van jogositva."

— **Halottak a bérkocsikban**. Ily czim alatt lapunk egyik közelebbi számában megjelent közleményünk, mint örömmel értesülünk, annyira felkeltette a városi tiszti orvosi hivatal figyelmét, hogy ma már foglalkoznak is e kérdéssel. Megindittatott e tárgyban az általunk felsorolt esetekre vonatkozólag a vizsgálat is, melynek folyamán kiderült, hogy az illető bérkocsisok a halottakat egyik vagy másik kerületi orvos engedélye mellett szállitották. Tudjuk, hogy ez ha nem is helyeshető, de szabályszerű eljárás, mert van Arad város törvényhatóságának egy szabályrendelete, melynek egyik szakasza azt mondja, hogy: „Halottakat bérkocsikon szállitani általában tilos. Kisdedek koporsói azonban valamelyik kerületi orvos engedélye folytán, szállithatók." — Midőn azonban ezeket tudomásul vesszük és adjuk, csak azt láthatjuk be, hogy az illető bérkocsisok nem büntethetők meg, de éppen nem vagyunk hajlandók elösmerni, hogy ez a dolog helyesen van igy és hogy a szabályeendelet a kikivánalmaknak megfelel. Tekintettel arra, hogy ez a már többször emlitett abusus több helyen már szomoru következményekkel járt, tekintettel arra, hogy épen nem szükséges bevárni azt, mig egy szomoru eset nálunk is előfordul, mert jobb a bajt megelőzni, mint orvosolni: — be fogja ösmerni mindenki, a ki a város közegészsége iránt érdekkel viseltetik, hogy ezen a dolgon segiteni kell és hogy segiteni könnyen lehet. Hiszen ha már a város nem is tart e czélra egy külön kocsit, a mi külömben — ha pénzügyileg is vesszük a dolgot — kifizetné magát — akármelyik temetésrendező intézet is hajlandó volna erre. És ha ez meg van, ugy a szabályrendelet módositása utján meg lehetne tiltani a bérkocsisoknak azt, hogy halottakat szállitsanak és igy a közönség köréből is azok, kik ily módon végzik a temetést, utalva lennének arra hogy csupán az e czélra rendelt kocsi, vagy kocsikhoz forduljanak. A dolog mindenesetre megfontolásra érdemes és intézkedést követel.

— **Iparos juliális**. Az aradi iparos ifjuság egylete vasárnap este a városligeti vendéglő nagytermében sikerült tánczestélyt rendezett, melyen az önálló iparosok közül is családostól számosan vettek részt. Az első négyest 80 pár tánczolta két colonában, Nagy Józsi pompás zenéje mellett. Tánczszünetekben a fiatalság dalköre több magándalt éneket, melyet a hallgatóság zajosan megtapsolt és ismételtetett. A szünóra alatt több sikerült pohárköszöntő mondatott a derék egyletre és annak ügybuzgó vezetőire, kik a fiatalság egyletét Aradon megalakulásától fogva oly lelkiismeretesén vezetik, hogy a társadalom érdeklődését és rokonszenvét magok iránt már is nagy mérvben megnyerték. — A kitünően sikerült tánczmulatságnak csak a pirkadó hajnal vetett véget. A résztvett fiatal és szép tánczosnők névsora a következő: Engelhardt nővérek, Schwartz Toncsi, Hudák nővérek, Szelle nővérek, Eberlein Mariska, Tessényi nővérek, Loncsarics Stefánia, Groszmann Hermin, Helyi Irma, Porczán Paula, Kaucsics Tini, Pelz nővérek, Ekes nővérek, Schwartz Czeczilia, Pölzl Jozefin, Paposdi Bertha, Szlofkovits Nina, Weinberger nővérek, Stäger Erzsébet, Morvay Franciska, Brucker nővérek, Nyiga Mariska, Hudetz Gizа, Spitzer Eugenia, Piláty Hermin, Rózsa Ilka, Theisz Mariska, Müller nővérek, Pölzl Miksáné, Bayerné, Bozdáné, Michlné, Weiszmanné, Theiszné, Ekesné, Nagy Sándorné, Freihertné, Fieberné stb.

— **Uj iparvasut**. Krassó-Szörénymegyében Mocsonyi nagybirt. fakereskedési üzletének előmozditása czéljából a battoi hegyekre felvezető tiz kilometer hosszu aczél sinekkel ellátott iparvállalati vasutat épittet. A munkálatokat egyik derék aradi mérnökünk vezeti, s azok egy pár nap multva teljesen befejeztetnek és igy a közlekedés is mielőbb ünnepélyesen megnyittatik. A csinos vasuti kocsik már megérkeztek a tótváradi vasuti indóházhoz.

— **Degenfeld gróf Makón**. Már röviden érintettük, hogy Degenfeld Schonburg gróf lovassági tábornok, a VII-ik hadtest parancsnoka pénteken a reggeli vonattal Aradról nagy katonai kisérettel érkezett Makóra. Itt a 14-ik cs. k. huszárezred két százada felett beható nagy szemlét tartott, mely alkalommal a tapasztaltak, különösen a kiképzés felett adott kiváló megelégedésének kifejezést. A szemle után a „Nemzeti szálloda" szép nyári helyiségében nagy ebéd volt, melyen az egész tisztikar részt vett.

— **Selyemgubók beváltása**. A földmivelés-, ipar és kereskedelmi miniszterium ujabban 1000 frtot utalványozott Aradmegyében a selyemgubók beváltására.

— **Rejtélyes eltünés**. Palcsó Imre, 18 éves fiatal legény Aradon még f. hó 12-én megszökött mesterétől s azóta nyomtalanul eltünt. Csupán anyjának hagyott hátra egy levelet, melyben azt irja, hogy a Marosba öli magát. Az aradi rendőrség most élve halva körözi.

— **Ünnepnap a Hegyalján**. A beállott nagy meleg — mint az különben eléggé látható — az aradi társadalom egy nagy zömét már kiinditotta a Hegyaljára nyaralni. Az egyes promontoriumokon valóságos coloniák telepedtek meg, élvezve azt a levegőt, a mely maga az élet, és élve a nyarat por nélkül, vidáman mulatva és szórakozva. A legtöbb család azonban nélkülözi — fejét. Az urak ide benn izzadnak a hivatal négy fala között s csak ünnepnapon jutnak hozzá, hogy a dolgozó kabátot felcseréljék, a kolna fogasaira akasztott szellős vaszon zubbonynyal. Hanem ilyen ünnepnapon aztán van is dolga a vasutnak. A férj siet ki, hogy egy napi künn időzéssel esetleg demonstrálja azt, hogy idebenn minden rendben van s hogy nem él másnak mint a — hivatalnak. Persze, hogy egy ilyen kirándulás alkalmas arra, hogy az asszony nyaralását legalább is addig meghosszabbitsa, mig a női zenekar és orpheum Aradon időzik. — Most vasárnap is rengeteg számban vonultak ki az aradiak a Hegyaljára, a minek a künnlevőkön kivül nagyon természetesen még a vasutak is örülnek.

—**Temetés**.. Boldogult Sóltz Gyuláné holt tetemeit tegnap délután kisértek ki a közönség nagy részvéte mellett az örök nyugalomra. Béke hamvain!

— **Hirtelen rosszul lett**. Ebben a rekkenő caniculai melegségben vasárnap délután egy uri nő, a mint az aradi asphalton végig haladt volna, a szinház előtt az Atzél Péter-utczában hirtelen rosszul lett és erős görcsök környékezték. Szerencse, hogy vele szemközt egy férfi ismerőse jött, kinek karjaiba támaszkodott, különben ereje már-már elhagyta és kevésbe mult, hogy az utczán össze nem esett. A beteg nőt a Lux Hugó-féle czukrászatába vitték be, hol az udvarias czukrász a beteg nőt egy pohár keserű borral kinálta meg és mire az orvos megérkezett, a nő mar egészen megkönnyebbülve érezte magát. Az orvos constatálta, hogy tulságosan be volt fűzve és ez idézte elő a hirtelen rosszullétet.

— **Eljegyzés**. Hendler Adolf e hó 24-én tartotta eljegyzését Gottfried N. kisjenői regalebérlő kedves leányával Josefin kisasszonynyal.

— **Kinevezés**. Bognár Pál, volt számtartósági pénztárnok, a temesvári pénzügyigazgatóság által az aradi kir. adóhivatalhoz IV. osztályu adótisztté neveztetett ki.

— **Haszonbérlet**. Az aradi kir. jószágigazgatóság a szapáry-ligeti földrészletet Tombács Ferencz és neje Kürti Teréznek adta ki három évi haszonbérbe.

— **Tüzoltószerek beszerzése** az aradi kir adóhivatal részére. A temesvári pénzügyi igazgatóság értesité az aradi kir. adóhivatalt, hogy a mennyiben szükségesnek mutatkozik, tüzoltószereket szerezzen be az uj pénzügyi palotába. Kivánja, hogy e végett tegye magát az adóhivatal érintkezésbe a jószágigazgatósággal, mely a kincstári épület felügyeletével van megbizva s annak eredményéről a temesvári pénzügyi igazgatóságnak azonnal tegyen jelentést.

— **Meghivás**. Az Uj-Arad-zsigmondházi önkéntes torna-tüzoltó egylet tagjai tisztelettel felhivatnak, hogy a 1887. évi julius hó 31-én délelőtt 10 órakor, az uj-aradi városháza nagytermében, az Uj-Arad községi tüzoltókar tagjaival közösen megtartandó közgyülésre, okvetlen megjelenni szivesek legyenek. Napirend: az uj-arad-zsigmondházi önkéntes tüztüzoltó-egylet"-nek, az Uj-Arad községi tüzoltó karral „Egyesült uj-arad-zsigmondházi önkéntes tüzoltóegylet", czim alatt leendő egyesülése, a f. évi julius hava 24-én tartott választmányi ülés határozatából. Kelt Uj-Aradon, 1887. jul. 26-án. Ternajgó Caesár főparancsnok. Karátsonyi Lukács egyleti titkár.

— **A kis-tiszai zsilipszakadás ügye**. Az Altöldet ért nagy árvizkatastropha folytan az ottani ármentesitő társulat mindszent-apatfalvi szakaszigazgatóságának több elökelő tisztviselőjét a közlekedési miniszter tudvalevőleg állásától felfüggesztette. Mikor Baross miniszter a szerencsétlenül járt vidéket bejutazta, az a hir járt szájról-szájra, hogy a kis-tiszai zsilipszakadás ügyét a miniszter maga veszi a kezébe, vagyis: hogy a vizsgálatot ö maga vezeti. Később a könyomatosok után azt hozták a lapok, hogy a miniszter csak az árviz lefolyása után fejezheti be majd a vizsgálatot, mert akkor lehet csak ott a szükséges helyszini szemlét megtartani. Ugy látszik azonban, a vizsgálat befejezésére nem volt ennyi időre szükség, mert, mint egy ma érkezett szentesi lap jelenti, a miniszter Pokomándy István szakaszigazgató felfüggesztését hatályon kivül helyezte.

— **Kinevezés**. Gere Kálmánt, a makói államépiteszeti hivatalnál alkalmazott s. mérnököt a közlekedésügyi miniszter a temesvári posta- és táviró-igazgatóságnak műszaki osztályához posta- és távirótisztté nevezte ki.

— **Egy aradi diszitőt** a napokban hivtak meg Kolozsvárra, hogy a király fogadtatására a fényes diszleteket, transparenteket mielőbb elkészitse. A király Ő felsége az alkotmány helyreállitása óta ez alkalommal látogatja meg először az erdélyrészek fővárosát Kolozsvárt. A király fogadtatására — mint tudjuk — Kolozsvárt nagy előkészületeket tesznek.

— **Iparügyek**. Iparigazolványt nyertek legujabban Aradon: Tóth Irma Garai Károly üzletvezetése mellett sodronyszövő gyárra. Aradmegyében: Jószáshelyen Breyer Farkas vendéglős iparra. Békésmegyében: B.-Gyulán Burda Elek és Gyovár János korcsmaiparra, Erdőteleki Gyula czukrásziparra, B.-Csabán Mánlis Pál téglaégető kemencze felállitására. Csanádmegyében: Makón Dán János csizmadia iparra és végre Hunyadmegyében Baniczán Klein Móricz korcsmaiparra.

Hazánk és a főváros.

— **A király Erdélyben**. Az erdélyi lapok a legapróbb részletekig közlik azokat az intézkedéseket, melyeket Branko lovag, udvari szállásmester és más udvari hivatalnokok tesznek Déván és Kolozsvárott a király oda utazása alkalmából. Közlünk ez udvartartási apróságokból néhányat mi is: Déván Branko (teljes neve M. Vukobrankovics de Vuko et Branko) lovag kivánatára Zeitler Frigyes dévai pékmester különféle zsömléket sütött, melyeket az udvari szállásmester megizlelt és megvizsgált. A süteménynyel teljesen meg volt elégedve, s igy legnagyobb valószinüséggel az udvar itt tartózkodása alatt Zeitler fogja a kenyérféléket szállitani. — Wunderbaldinger, udvari ajtónálló a héten visszajött Dévára Seifmann Mór udvari szállitó és szegedi butorgyáros megbizottjának kiséretében, kivel ismét felvették az összes helyiségeket, melyeket a király és kisérete számára Bankó lovag lefoglalt, szorgalmasan feljegyezve, hova mi kell. A király és trónörökös számára a Bildhauer-család lakosztályát rendezik be. Tulzott a lapok azon állitása, hogy a megrendelés 80 szobára szól. A vármegye nagyobb részben már kiköltözött a városházába. A főispán a tanfelügyelőségtől hivatalos használatra az állami fiuskola helyiségeit kérte el. — A kolozsvári ellenzék irja: — Curiozum. Ha nem biztos helyről kaptuk volna a hirt, magunk sem hinnők. Pedig igy van. A király látogatása alkalmára ugyanis Brankó főszállásmester itt időzése alatt egyebek közt 200 mázsa jég beszerzése iránt is lépéseket tett. Mi az isten csodáját csinálhat Brankó ur ezzel a töméntelen jéggel? Tán a t. c. közönséget is be akarja — hüteni.

— **József főherczeg a tüzoltó**. A népszerü magyar főherczeg nem tesz ugy, mint az egyszeri ember, a ki vizet prédikál és bort iszik, hanem tettleg is azon van, hogy a tüzoltó intézménynek, a mennyire lehet, jó példája által minél több hivet toborozzon. A napokban Bicskén, éjfélután egy órakor Freund Dávid fakereskedő háza kigyuladt. A nagy szél messze hordta a zsarátnokot, s a magasra csapkodó lángok pirosra festették az égboltozatot. Az álmukból felriadt békés parasztok — a „Fehérvári Hirlap" szerint — kétségbeesve nézték a veszedelmet, de mentésre nem igen gondoltak. Azonban egy percz alatt szorgossá lett kezük alatt a munka, mert megérkezett a jó távoli Alcsuthról József főherczeg, Libits Adolf, uradalmi tisztjével és tüzoltóival. A főherczeg erélyes szava nem hangzott el a pusztában. Aki csak szerét tehette, a mentéshez fogott, s csak igy sikerült a szomszédos házban lakó Frühauf Mór kereskedőnek petroleummal megrakott pinczehelyiségét a veszedelemtől megmenteni. A főherczeg látva, hogy a viznek hiánya van, megparancsolta a pusztai tüzoltóknak, hogy az égő kazalokat és a lángban álló faanyagot földdel takarják be. Ez által elejét vette annak, hogy a sziporkák tovább terjedhessenek. Ez intézkedés igen hasznosnak is bizonyult, mert reggel 7 órára minden veszély el volt háritva s nagy közönség aggály nélkül mehetett munkájára. A tüz — ugy látszik — boszu müve s az összes kár — lévén mind a két ház biztositva — 20 ezer frtra tehető. Oltás végével Balogh György lelkész, szilvoriummal vendégelte meg a tüzoltókat. Vinis Ferencz plébános pedig József főherczeget fogadta reggelire, ki 8 órakor hagyta el a várost, a nép éljenzései közt, derék tüzoltóival. Mondják, hogy mikor a főherczegnek jelezték a tüzet, azonnal felkelt s igy szólt: „Tudtam, hogy tüz lesz, mert a csákóm reperatióban van.

— **A magyar történelmi társulat**, vasárnap tartotta Dévan vidéki nagygyülését, Széchen Antal gróf elnöklete alatt. A gyülésen Budapestről, Kolozsvárról s az ország egyéb részeiből is nagy számmal jelentek meg a tagok. Igy Budapestről leutaztak Szinnyei József, Szilágyi Sándor, Thaly Kálmán stb. A gyülés kiemelkedő mozzanatát Széchen Antal gróf elnöki megnyitó beszédje képezte „az erdélyi történet és történetirás jelentőségéről." A tanulmányszerü megnyitó szép szavakkal ecsetelte Erdély nagy történelmi missiójat s rövid áttekintést nyujtott fényesebb korszakairól. Erdély történetének, ugymond, egyik jellemző vonása, hogy bármennyiszer borositották is el földjét a világesemények árjai, a népvándorlás homályos évszakai kivetelével, majdnem soha sem merült el teljesen azoknak habjai alatt. Majd végig futva Erdély történetén párhuzamot von Magyarországés Erdély sorsa között. Mig az anyaország egy nagy részében a török hóditas és uralom történelmi ürt hagyott maga után, melyben virágzó városok és helységek, tekintélyes és fényes családok birtokaikkal és hagyományaikkal nyomtalanul elenyésztek, vagy az ország más részeiben voltak kénytelenek menedéket keresni és uj alapokra épiteni létüket — és igy sok esetben a történelmi összeköttetés és egyénesités fonala végkép megszakadt, vagy legalább csak nagy nehezen füzhető ujra össze: Erdélyben, minden vérengzések, belháboruk és dulások daczára a mult nyomai ily mértékben soha el nem tépettek és az erdélyi történelmi elemek zöme „megfogyva bár, de törve nem," ritka rugékonysággal, majdnem mindig képesnek mutatkozott a vihar csillapultával ujra megállani helyét. Bármily kevéssé felelt meg légyen az ország régi közjogi szervezete a modern elmélet igényeinek: a történelmi folytonosság megőrzésének szempontjából azon ritka érdemmel birt, midőn három nemzet elismerésével, a történelmi fejlődésen alapuló kisebb jogköröket alapitott és törvényszerűleg biztositott, a történeti szellemnek megannyi vetélkedő őreit hivta életbe. A mult szakadatlan összeköttetése érzetének a jelennel, mely, ha politikai jelentőségét nagyrészben elvesztette is, a történelem feladásainak szempontjából még mindig ápolásra méltó. — Az elnöknek tetszéssel fogadott megnyitó beszéde után Torma Károly a dácziai római emlékekről értekezett. Majd Csánky Dezső a Hunyadiakról, Szádeczky Lajos pedig az oláhok történetéből tartott felolvasást. A közgyülést nagy társas ebéd követte, a melyen több sikerült toastot mondtak. Tegnap a hunyadmegyei történelmi és régészeti társulat tartotta évi rendes közgyülését Kuun Géza gróf elnöklete alatt.

— **A kereskedő ifjak Kemény Gábor bárónál**. A kereskedő ifjak országos congressussa nevében, a mely augusztus 14-én lesz megtartva Kolozsvárt, három tagu küldöttség kereste fel Kemény Gábor bárót a gömörmegyei Ajnácskőn. A küldöttseg tagjai voltak: Nyegrutz Tivadar, Hirschfeld Károly és Sándor József, Kemény Gábor bárót a congressus pártfogójául kérték fel, a ki azt örömmel elfogadta s megigérte, hogy a megnyitás alkalmával Kolozsvárt lesz. A küldöttség ezután, visszajövet, Széchenyi Pál gróf kereskedelmi miniszternél és Matlekovits Sándor államtitkárnál tisztelgett. A congressus tiszteletbeli elnöke Sigmond Dezső a kolozsvári egyik kerület országgyülési képviselő s erdélyrészi szeszgyáros lesz, a kit erre ugyan e küldöttség kért fel.

— **Tamássy bucsuja Eőrytől**. Végtelenül meginditó jelenet volt — irja az elhunyt nagy művész egyik szomszédja — Tamássy József bucsuja Eőrytől. Tamássy tudvalevőleg sulyos betegen fekszik ujpesti lakásán, mely negyedik haz az elhunyt művészéhez. Mikor Eőry koszoruk és virágoktól boritott koporsóját a népszinház művészei az udvarról kihozták az utczára s Rácz Pali zokogástól remegve, rázenditette bandájával Eőry Gusztáv kedves nótáit: Tamássy kinyittatta ablakait, oda emeltette magát a nyitott ablakhoz s hangos zokogásba törve, intett csókokat a temető felé vonuló pályatárs koporsója után; bénult nyelvével pedig nem birván a fájdalomtól szólani, kezeivel mutatott szivére, hogy mint fáj az neki. Mikor aztán visszafektették ágyába, halkan ezt mondá: „Isten veled Gusztikám, nem sokára visznek engem is." . . .

— **Rövid hirek**. Vágsellye pusztulása. Vasárnap délután azt a szomoru távirati hirt kapta a „Pesti Hirlap", hogy Vágsellye óriási szélvész mellett lángokban áll s hogy egy negyedóra alatt 30 ház égett, ugy, hogy ha a szél nem szünik, irtózatos még gondolni is a catastropha végére. — Orosz kémnek nézték Mednyánszky László br. tájképirót, ki a szegedi vasuti töltésnél leülve rajzolgatott; szerencsére könnyü volt magát az őt megszólító rendőr előtt igazolnia, mert zsebében volt a trónörökös levele, melyben a nagy etnográphiai munka számára készitett rajzokat köszöni s azok folytatását kéri. — Czegléden e hó 31-ig marad egy század huszár, a mikor oda a 7-dik huszárezred érkezik meg; a város egy napig sem lesz katonaság nélkül. — A harcztéri Petőfi-emlékre ujabban 167 frt 41 kr folyt be a pénztárba, a mult hóban Székely-Ugyarhelytt rendezett hangverseny jövedelme. — Szatmár városából egy nagyobbb társaság augusztusban Lembergbe utazik az uj beszkidi vonalon.

A nagy világ.

— **Hirek a trónörökös párról**. Grácz-ban az a hir terjedt el, hogy Rudolf trónörökös ez összel, táborszernagygyá előléptetve, átveszi a gráczi hadtestparancsnokságot, mig Kuhn báró, eddigi hadtestparancsnokot, hasonló minőségben Lembergbe helyezik át. — E hir, mint megbizható körökben állitják, teljesen alaptalan; — s valószinüleg onnan eredhetett, hogy a trónörökospárnak remélt látogatására előkészületeket tettek. E látogatás csak egy hétig fog tartani. — Franzensbadból irják a következőket: „Egy ideval ó péknek az az ötlete támadt, hogy a Stefánia trónörökösné számára szállitott süteményt S alakban készitette. Az eszme visszhangra talált a fürdővendégeknél s az S-kifli most igen keresett czikk. A trónörökösné e kiflikből kis dobozzal küldött Henriette belga királynénak.

— **Augusta császárné mint háziasszony**. Hogy mily figyelemmel kiséri a német császárné a háztartás körebe vágó ujitásokat, érdekesen illustrálja a következő, nem rég köztudomásra jutott eset. Egy női lapban valami uj szert ajánlgattak a molyok ellen. A császárné udvarhölgye által, meghozatta magának a szert. És midőn jónak találta, leányának, a badeni nagyherczegnőnek is ajánlá, a ki szintén meghozatta azt.

— **A legujabb bolgár trónjelölt**. A „Post" párisi tudósitása szerint a bolgár regenssége Alengon herczegnek akarja felajánlani a bolgár trónt. Erdekes volna, ha a franczia köztársaság a Rajnán háborut kezdene és kivivná azt, hogy az Orleans-család egy tagja elfoglalja Bulgáriát — az orosz czár számára.

— **Magyar czigányzenekarok Párisban**. A Chateau de Madridban, a napokban Rouvier miniszterelnök és Floquet a kamara elnöke huzatták Tóth Ferkó bandájával a „Marseillaiset" és a „Rákóczit" A Chateau de Madrid Páris legelőkelőbb nyári kiránduló helye és ott folytonos kitüntetésben részesülnek barna begedüseink. Közelebbről Don Pedro a braziliai császár előtt játsztak. Tóth Ferkó, kit a czigányok egymást közt „Csülkös"-nek hinak, éveken át volt a Rácz Pali és a Berkes bandájában második primas. Magyar nótákban ritkitja párját és gyakran megrikatja a francziákat melabus jó magyar nótáival,

— **Rövid hirek**. Az ortochiusi vasut egy alagutjában egy olasz kereskedő: Marcobruno fiatal neje, gonoszságnak esett áldozatul; férje, ki rosszul bánt vele s mást akart nőül venni, kidobta a vaggonból, s azt állitá, hogy maga ugrott ki; a szerencsétlent haldokolva vitték be a kórházba. — A berlini „Vossische Ztg" az pletykálja, hogy Munkácsy Mihály anyagi bajok miatt távozott volna el Párisból; mende-monda lesz az egész. — Siciliában több helyen elhalaszták a hadgyakorlatokat a cholera miatt, noha a járvány már nem terjed s aránylag enyhe jellegü.

Szerkesztői üzenetek.

— **D—i. urnak Aradon.** Czikkét inkább valamely ifjusági lapnak küldhetné be, mert a mi lapunk olvasóközönsége körül-belül meg van már győződve az önképzés hasznáról. A kéziratot egy hétig rendelkezésére tartjuk.

— **V. urnak Battonyán.** A battonyai viszonyokkal ismerősök mind azt allitják, hogy az ön tárczája ott élő egyénekre vonatkozik, s igy csakugyan nem közölhetjük.

KÖZGAZDASÁG.

Törvényjavaslat a mezőgazdasági rendtartásról.

(Vége.)

95. §. Kihágást követ el és 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. 1. A ki a határjelek felállitása és fentartása iránt a 8. §-ban foglalt intézkedéseket nem tartja; a ki az állatokat a 14. §. határozmányától eltérőleg felügyelet nélkül legelteti; 3. a ki a legeltetés megkezdésére és befejezésére nézve megállapitott határidőt meg nem tartja (15. §.) 4. a ki az állatokat napkelte előtt a legelőre kihajtja, vagy napnyugta után egy órával haza nem hajtja (16. §.); 5. a ki a határköveket és egyéb jelzőket megsérti van rongálja; 6. a ki az utak és mesgyék mellett lévő, ugy nemkülönben másnak tulajdonát képező fákat és csemetéket rongálja és kitördeli, azokrol galyat, lombot vagy gyümölcsöt szed; 7. aki az utak és ösvények jókarban tartása iránt megállapitott kötelezettségeknek meg nem felel (22. §.) 8. a ki a hatóság által betiltott mezei utat és ösvényt használ (25. §.) aki a birtokrészek határain, a megengedett távolságoktól eltérőleg fákat ültet (27. §) vagy az idegen területre átnyuló ágakat és gyökereket a szomszéd felszólitására nem távolitja el (28. §.); 10. a ki jogos zálogolást meghiusitani törekszik, vagy a ki jogtalan zálogolást ejt meg.

96. §. Kihágást követ el s 25 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: 1. a ki a tulajdonos engedélye nélkül tilalmi jelzéssel ellátott idegen területre behatol; 2. a ki másnak tulajdonát képező, müvelés alá vett földeken a tulajdonos engedélye nélkül átjár, lovagol vagy szekerész abban az esetben, ha a vadászati (1880: XX.) törvény által erre feljogositva sincs: 3. a ki másnak tulajdonát képező, müvelés alá vett földeken vigyázatlanságból legeltet, vagy az állatokat gondatlanságból ilyen területre bemenni engedi; 4. a ki másnak földjére a tulajdonos engedélye nélkül trágyát, csontot, döglött állatot, követ cserepet és szemetet dob, illetőleg elás; 5. a ki másnak földjén a tulajdonos engedélye nélkül gödröt ás, vásznat fehérit, vagy ruhát szárit; 6. a ki a hernyók és cserebogarak (34. §.) valamint a káros növények irtása (39—40 §§. és a káros állatok pusztitása (42. §.) tekintetében előirt törvényes intézkedéseket nem teljesiti; 7. a ki homok-, kő- és mészgödröket bekeriteni elmulasztja; 8. a ki bárminemü döglött állatot elástan hagy.

97. §. A tulajdonos vagy haszonbérlő és a mezei rendőrök, ugy nemkülömben a közrend fentartására hivatott közegek jogositva vannak mindenkit, kit kihágáson kapnak, ha magát fel nem ismerhetővé tette, nevét eltagadta, vagy állandó lakhelye ismeretlen, a legközelebbi községi hatósághoz kisérni, hogy ott kiléte kiderittessék.

98. §. A mezei rendőri kihágásoktól befolyó pénzbüntetések felerészében azon országos közgazdasági alap javara, felerészében pedig azon község javára forditandók, melynek területén a kihágás elkövettetett.

99. §. A jelen törvény szerint büntetendő cselekményekre a kihágásokról szóló büntető törvénykönyv általános hetározati érvényesek.

XII. Fejezet.

Kártérítési ügyekről.

100. §. A kihágások alkalmából elkövetett károkért a kártevő kárpótlással tartozik. E végre megkivántatik, hogy a kár községi elöljáróságnak, a kár elkövetelésétől számitandó 8 nap alatt, felvehetés czéljából bejelentessék. A vetésben okozott kárnak becslése mindig oly időben eszközlendő, midőn a termékmenyniségben megállapitható; a kár vagy természetben vagy pénzértékben terithető meg.

101. §. Kihágásból származó kártérítési követelések és az okozott költségek, a menynyiben az eljárás folyama alatt támasztatnak, rendszerint a feljelentés folytán hozott határozatban döntendők el. Ha alapos megbirálásuk bővebb bizonyitást igényelne és ezért a kihágás elkövetése kérdésében a határozathozatalt késleltetné, a káros, követelésével polgári perre utasitandó.

102. §. Legeltetési kihágások esetében a károsultnak jogában áll az okozott kár helyet a kárdij megfizetését kivánni, az esetben a kár bizonyitása nem szükséges. A kárdij az elkövetés idejétől számitva négy hétig követelhető.

103. §. A kárdij kitesz:

1 db szarvasmarháért 50 krt, 1 drb kecskéért 15 kr, 1 db juhért 5 krt, 1 drb lóért, öszvérért szamárért 40 kr, 1 drb sertésért 20 krt, 1 drb csikóért 20 krajczárt, 1 darab ludért 2 krt, 1 drb más baromfiért 1 krt.

Ha a legeltetés bevetett, vagy beültetett földeken, réteken, kertekben, faiskolákban vagy szőlőkben továbbá gátakon és töltéseken, utak árkain történt a kárdij háromszoros összege állapitható meg.

104. §. A tilosban talált állatok a tulajdonosok illetőleg a bérlő, a családjukhoz tartozók és cseléd jeik, valamint a mezei rendőrök által behajthatók, a behajtott állatok az okozott károk, illetőleg a kárdijak, hajtópénzek és egyéb költségek biztositékául szolgálnak. Ha azonban az állatok tulajdonosa az okozott kár és költségeknek megfelelő biztositékot nyujt, a behajtott állatok azonnal kiadandók.

105. §. A zálogoló a megejtett zálogásról 6 óra alatt a községi elöljáróságnál jelentést tenni tartozik. Az elöljáróság az állatok elhelyezése, illetőleg a mennyiben a felek a biztositási összegre nézve megegyezni nem tudnak, a biztositék nagysága iránt intézkedik. A községi elöljáróság ebbeli intézkedése felebbezés tárgyát nem képezheti. A községi elöljáróság azonban köteles az ekként felmerülő tartási és egyéb költségek iránt, a hatóságnak jelentést tenni.

106. §. Ha a zálogban levő állatok tulajdonosa a községi elöljáróság intezkedésétől számitva két hét alatt nem jelentkezik, vagy más biztositékot ne nyujtana, a zálogba vett állatok közhirré tétele után, a nyilvános árverés utján eladandók s a befolyt pénz ez első sorban a hajtópénz és az eljárási költségek fedezésére, azután a kárdijak illetőleg károk megtérítésére forditandó. Az esetleg fennmaradó összeg az elmaraszaltnak visszaadandó, ha pedig ez 3 hó alatt nem jelentkeznék, az országos gazdasági alap részére szállitandó be.

107. §. A hajtópénz szarvasmarhák, lovak, szamarak és öszvérek után 10 kr., egyéb gazdasági állat után pedig darabonkint 5 krban állapittatik meg. — Ezen összeg a behajtót illeti s fizetésére a behajtott állatok tulajdonosai egyetemlegesen kötelezendők.

XIII. fejezet.

Zárhatározatok.

108. §. Jelen törvény életbeléptével a mezőrendőrségről szóló 1840. IX. törvényczikk, valamint általában mindazon rendeletek és szabályok, melyek jelen törvény tárgyára vonatkoznak és annak határozataitól eltérnek, hatályon kivül helyeztetnek.

109. §. Jelen törvény 188.... év.... hó... én lép életbe.

110. §. Jelen törvény végrehajtásával a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi, és a belügyminiszter bizatik meg.

Vegyes közlemények.

— **A magyar államvasutak** 29-ik heti bevételeinek kimutatása: 1887. jul. 16—22-ig: utasok száma 133450, áruk 126427 tonna, bevétel 638032 frt. 1886. hasonló szakában 661.044 frt. ez idén kevesebb 23012 forinttal; 1887. január 1-től julius 22-ig: utasok száma 3.251.629, áruk 3,426.030 tonna, bevétel: 17.296.381 frt, 1886. év hasonló szakában 17.238.413 frt, ez idén t ö b b 57.968 frttal.

Szeszüzlet.

(Julius 25.)

(B.) Az üzlet szilárd. Készáru nagyban 27.25—27.50, kicsinyben 27.75, hordó nélkül per 100 liter.

Budapesti gabnatőzsde.

(Julius 25.)

Silány kivitel folytán az lanyha irányzat, 12,000 mm. forgalom, változatlan árakkal. Tavaszi buza 7.74—7.75, őszi buza 7.16—17, őszi zab 5.52—5.53, tavaszi zab 5.91—5.92, tengeri augusztus—szeptemberre 5.54—5.55, tavaszi tengeri 5.50—5.51, káposzta-repcze 11.62—11.75.

Hivatalos árfolyam

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1887. évi julius hó 25-én.

Magyar aranyjáradék 6 sz	— —
Magyar aranyjáradék 4 sz.	101 —
Magyar papirjáradék 5 sz.	87 40
Magyar vasuti kölcsön	151 25
Magyar keleti vasuti államkötvéná 1. kib.	97 75
Magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib.	127.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib	115.50
Magyar földtehermentesitési kötvény	104.25
Magyar földtehermentesitési kötv. záradék	104 25
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény	104 25
Temes-bánáti földtehermentesitési köt. zár.	104.25
Erdélyi földtehermentesitési kötvény	104.25
Magyar szőlődézsmaváltsági kötvény	100.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	124.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési köt.	—.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	123 —
Osztrák járadék papirban	81.25
Osztrák járadék ezüstben	82.60
Osztrák járadék aranyban	113.—
1860-iki osztrák államsorsjegy	137.—
Osztrák-magyar bankrészvény	883.—
Magyar hitelbankrészvény	287 50
Osztrák hitelintézeti részvény	281.90
5s. és kir. arany	5.90
Ezüst	—.—
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.95
Német birodalmi márka	61.60
London	125.70
20 markos arany	12.35

IDEGENEK NÉVSORA.

(Julius 25.)

Fehérkereszt-szálló. Stantemayer J., birtokos, Boicza. John Camton, mérnök, London. Marburg B., utazó, Bécs.

Nádor-szálló. Dr. Hoor Venczel, ezredorvos, Bécs. Dr. Vogl Ferencz. főorvos, Bécs Kazacsay József, mérnök. Marosvásárhely. Goldman N., kereskedő, Budapest Schattelesz József, keresk. Nagylak. Bosen Sámuel, keresk., Soborsin. Eisenstädter Béla, keresk., N.-Becskerek.

Aranykules-szálló. Fladrak -K., utazó, Bécs. Ackerman János, lakatos, Uj-Szt.-Anna.

Közlekedés.

A vonat

	ind.	Aradról	érk.	Aradra
Csabai vegyesvonat	regg.	6 20	este	6.28
Budapesti személyvonat	d. u.	12.31	regg.	5.45
„ „	este	9.17	d. u.	4.10
Erdélyi vegyesvonat	d. u.	4.30	d. e.	8.42
„ személyvonat	regg.	6.—	d. e.	11.39
Temesvári vegyesvonat	regg.	6.05	d. e.	9.27
„ „	d. u.	5.48	este	8.17
Borossebesi vonat	regg.	6.25	regg.	8.38
„ „	d. u.	4.25	este	7.18
Szegedi személyvonat	regg.	4.38	regg.	8.15
„ „	d. u.	2.56	d. u.	7.50

Felelős szerkesztő és kiadó:
HINDY ÁRPÁD.

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város tulajdonát képező *pálinkamérési kiv. kisebb haszonvételi (Regale) jog* szabad kezelés mellett való gyakorlásának 1887. évi november 1-től 1893. évi október hó végéig terjedő 6 évre bérbe adása iránt f. évi **augusztus 4-ik napján d. e. 10 órakor** a városház földszinti termében árverést tart a gazdasági szék. Kikiáltási ár egy évre: 60000 frt.

Bánompénzül leteendő 6000 frt készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és irásbeli ajánlatokkal. Az irásbeli ajánlatok lezártan, az árverés napjának d. e. 9 óráig nyujthatók be Parecz István urnál, a gazdasági szék elnökénél és csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja. Az árverési feltételek előzőleg is Parecz István urnál megtekinthetők és a jelentkezőknek kivánatára postán megküldetnek.

Varjassy Lajos, aljegyző

Felhivás.

Az 1883. évi XLIV. t. cz. 36. §-a bekezdése értelmében közhirré tétetik, miszerint az 1887. évre kivetett összes *adónemek* a közadó főkönyvekben előiratvák, felhivatik az adóköteles közönség, hogy adókönyvecskéjét előirás, illetve az esetenként előirt adók összesitése végett legkésőbb f. évi *augusztus 15-ig* különbeni birság terhe alatt az adóügyi osztálynál bemutassa.

A városi tanács.

A magyarádi és ménesi bortermelők
szövetkezete
borainak árjegyzéke.
Aradon, Deák Ferencz-utcza 33-34., sz.
(Heim-féle házban.)

Fehér borok
72 czentiliteres palaczkokban:

Magyarádi asztali bor	20 kr.
Magyarádi asztali bor	30 kr.
Magyarádi bakator	45 kr

Literes palaczkokban:

Asztali bor	22 kr.
Magyarádi asztali bor	28 kr.
Magyarádi asztali bor	40 kr.
Magyarádi bakator	60 kr.
Ménes gyoroki asztali bor 1 4/10 lit. palaczkban	28 kr.

Vörös borok
72 czentiliteres palaczkokban:

Ménes-gyoroki	25 kr.
Ménes-gyoroki	35 kr.
Ménes-gyoroki	45 kr.
Ménesi szemelt bor	55 kr

Hectoliterenként hordókban:

Ménes-gyoroki fehér	13—15 frt.
Magyarádi fehér bor	18—20 frt.
Ménes-gyoroki vörös	24 frt.
Ménes-gyoroki vörös bor	28 frt.
Ménesi vörös	35—60 frt.

Vidki megrendelések pontosan teljesittetnek, melyek legczélszerűbben **postautalvány,** vagy utánvét mellett eszközöltetnek.

Próbaküldemények postán (3 üveg egy 5 kilós csomag) **bérmentve** küldetnek 2 frt. 2 frt 20 kr. és 2 frt 40 krért különböző borainkból összeállitva, üveg és csomagolást beleértve.

A bor-árak aradi pinczénkben hordó és palaczk nélkül értetnek, fizetendők Aradon. Kivánatra hordókat kölcsön adunk, az átvevő azonban azokat egy hó leforgása alatt tisztán és bérmentve visszaküldeni, vagy árát megfizetni tartozik. Palaczkért külön 10 kr. számittatik, üres palaczkok tisztelt megrendelőinknél darabonként 10 krban visszavétetnek. 360—19*

Borainkkaphatók:

Bisztriczky J. és utóda. Guttmann Samu, Schenk E., Hődel Emil, Dratsay Lajos, Adler A., Irsa M., Domonkos, Faber A. kereskedő uraknál és főraktárunkban Deák Ferencz-utcza 33. sz.

A pinczénkből kikerült palaczkok czégünk bélyegét a dugón beégetve viselik, mire t. vevőinket különösen figyelmeztetjük.

BRÜNNI KELMÉKET
elegáns nyári öltözetre
3.10 méteres szelvényekben,
minden szelvény 4 bécsi rőf.
4 frt 80 kr. igen finom,
7 frt 75 kr. legfinomabb,
10 frt 50 kr. legeslegfinomabb
valódi gyapjuból,
valamint cammgarn- és felsőkabátkelméket, sima és selyemmel átszövött kammgarn-szöveteket, mosható szöveteket, ui és fiu öltözetekre, méterjét 35 krajczárjával szállit az összeg **utánvétele mellett** szilárd és jóhirünek ismert **posztógyári raktár**
SIEGEL-IM HOF
BRÜNNBEN.
Magyarázat. Minden szelvény 3.10 mtr. hosszu és 136. cm. széles s igy teljesen elegendő egy tökéletes férfi-öltözetre. A fönnebbi czég ismeretes szilárdsága és jelentékeny munkaképessége kezeskedik arról, hogy csak a legjobb áru, pontosan a választott minta szerint szállittatik. — Mintán most igen sok szédelgő czég „brünni áruk" köpenye alatt garázdálkodik, ezek ellenében a fönnebbi czég **mintákat küld ingyen és bérmentve.** 192—15.20

983—1887. pm. sz. 77. v. 1—1

Hirdetmény.

Ezennel közhirré tétetik, miszerint az 1888. évre *esküdtszéki képességgel birók névjegyzéke* 1887. évi **julius 25-től 27-ig** a városház tanácstermében közszemlére kitétetik.

Ezen határidő alatt mindenkinek jogában áll a névjegyzéket megtekinteni s az ellen vagy azért, mert belóle kimaradtak olyanok, kik törvényszabta képességgel birnak, vagy azért, mert abba olyanok vétettek fel, kiknek törvényes képessége hiányzik, panaszt emelni s ezen panaszt a tek. törvh. bizottság 9561—200. 1887. sz. határozatával kirendelt, folyvást együtt ülő bizottsághoz benyujtani.

Arad, 1887. julius hó 22.

Salacz,
polgármester.

Nátha ellen!
Az 1885. évi országos kiallitáson kitüntetett **verseny és kivitelképességért, nagyban termelés és fontos javitásért.**

A kellemetlen idők alkalmával igen gyakoriak azon meghülések, melyeknek n á t h a lesz a következése.

A náthát többnyire nem is tarják betegségnek; sőt felőle azon tréfás nézet van elterjedve hogy ha gyógyitják tovább tart, mintha nem gyógyitják.

Azonban mindkét nézet téves. — Először is a nátha gyakran kiallhatatlan fejfájással, étvágytalansággal s kedély levertséggel jár, és csak legenyhébb formája az, a mely a takhártyák erős lobjában és azok tulságos elválasztásában nyilatkozik. — Azonkivül gyakran alapját képezi, ugy a rheumatismusnak, mint különösen tüdőbajoknak is. E szerint a nátha gyógyitását különös figyelmünkre kell méltatnunk, és semmi esetre sem kell hagyni azt elhatalmasodni. — Ezt annyival is konnyebben megtehetjük, mert a dr. Hager által kitalált gyógymódszer oly biztos, hogy 1 doboz dr. Hager-féle n á t h a l a b d a c s e l f o g y a s z t á s a u t á n a n á t h a b i z t o s a n e l m u l i k.

Azért minden oly esetben, midőn esti meghülés után fejünk fájni kezd, étvágyunk elmult, vagy torkunk száraz és érezzük a nátha előjeleit, azonnal vegyünk dr. Hager nátha elleni labdacsaiból, és annak bevétele után minden bajtól megszabadultunk.

Sőt ha bármely m e g h ü l é s u t á n a z o n n a l bevesszük a labdacsokat, az abból eredhető m i n d e n b a j n a k e l e j é t v e t t ü k.

Emlékezethe hozom még, hogy a dr. Vost által Frankfurtból oly nagy hirre hozott „Katarhus labdacsok" csakis a dr. Hager-féle labdacsok u t á n z a t a i s mint minden u t á n z a t természetesen az eredetive nám mérközhetik.

Ezen a meghülés káros következményei ellen oly biztos hatásu labdacsok k a p h a t ó k A r a d o n:

Rozsnyay Mátyás
Szentháromsághoz" czim. gyógyszertárában.
Egy doboz ára 1 frt o. é. 49

Meghülés ellen! Köhögés ellen! Lár ellen!

12555—1887. Aradmegye alispánjától.

Árverési hirdetmény.

A talpasi Kőrös-hidon a vámszedést a közmunka- és közlekedési miniszter ur ő nagyméltóságának 1882. évi augusztus hó 26-án kelt 26454. számu kegyes intézményével engedélyeztetvén, ezen jog eddigelé bérbeadás utján gyakoroltatott s fog jövőre is gyakoroltatni.

A bérbeadási határidő lejártával ezen hidvámszedési jognak bérbeadása iránt folyó évi **augusztus hó 1-én, d. e. 10 órakor** Aradmegye alispáni irodájáb n zárt ajánlatok elfogadása mellett nyilvános árverési tárgyalás fog tartatni.

Ezen bérbeadás 1887. évi október hó 1-én veszi kezdetét s tart 3 évig, azaz 1890. évi szeptember hó 30 áig.

Az évi bérösszeg 850 frtban állapittatik meg. Az engedélyezett és szedhető vámtételek a következők:

a) Egy befogott nagy marha után 3 kr. azaz három krajczár, b) minden szabadon hajtott nagy darab marha után 2 kr. azaz két krajczár, c) minden apró marha után 1, azaz egy krajczár.

A vámfizetés alóli mentesek az árverési feltételekben vannak felsorolva, mely ekkénti árverési tárgyalásra vállalkozni szándékozók 10 százaléknyi bánompénzzel ellátva azzal hivatnak meg, hogy az árverési feltételek addig is a megyei főszámvevő irodájában, valamint a kisjenői járás főszolgabirájánál is megtekinthetők.

Az árverés megkezdése előtt, t. i. 1887. aug. 1-én, d. e. 9 óráig a kellő ovadékkal ellátott zárt ajánlatok, melyekben kiteendő az, hogy árverelő a feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti, a megye alispánjához terjesztendők be.

Aradon, 1887. julius 14-én.

Az alispán távol:
Szathmáry Gyula,
512 3—3 főjegyző.

Jótállás. Betanitás.

Weisz Mór-né

legrégibb varrógép-raktár Aradon, főtér 21. sz. 1-ső emelet,
a megyeházzal átellenben.

Csoda és mégis való!

28 frt egy egész uj **Singer** családi **varrógép**, szekrénnyel, minden készlettel, legjobb szerkezet, kitünő, szép kiállitásban,

35 frt egy egész uj **Singer Medium varrógép** iparosok számára és női ruha készitésre. Szép kiállitásban és teljes felszereléssel.

44 frt egy nagy **Singer 4. számu legnagyobb varrógép**, nehéz szabó, czipész- és szürszabó-munkákra, egész uj ez minden készletekkel.

Ezen gépek méter-mértékkel, hajócska kivető készülékkel, öngombolyitóval, kerékkiváltóval, karikán járó állványokkal és minden a géptechnicában feltalált összes ujdonságokkal van ellátva.

38 frt egy nagy **Howe C. 4. számu varrógép**, egész uj, Huyfer nagy kerékkel, minden készlettel.

68 frt egy nagy **J. Auger Newyork varrógép**, legnagyobb szabó és szürszabó gép.

75 frt egy 37 ctm. hosszu karral szerkesztett **Cylinder Elastique** nagy varrógép, (ugynevezett könyök-gép) álló hajócskával és köröskörül varróképességgel.

13 rt egy Express kézi varrógép.

18 frt egy Rhemánia kézi varrógép, dupla-tüző és vasalapzattal.

Singer gépekhez való tűk darabja 3 kr., Howe, Wheeler & Wilson, Cylinder és egyéb gépekhez tűk darabja 4 kr.

Minden gépalkatrész az eddigi árhoz képest 50%-kal olcsóbb.

Ezen feltünő olcsó árak csakis abból az okból lehetségesek, hogy nem tartok drága bolthelyiséget, sem ügynököt, sem utazót, mi temérdek költségekkel jár és készpénz fizetés mellett minden veszteség is ki van zárva.

Hitelképes vevők, közmegállapodás után csekély árfelemeléssel, **részletörlesztés mellett is vehetnek.** 401—15.25

Nagy **gépjavitó műhely,** legjobb és legolcsóbb kiszolgálással.

Vidéki megrendelések legpontosabban eszközöltetnek.

Uj szerkezetü
szikviz-(szóda)
készitő gépek
jutányos árakon
kaphatók üzletemben, melyek nagy előnnyel birnak a — régibb szerkezetü gépek felett, a mennyiben a szénsav alulról nyomul a vizen keresztül és azzal gyorsabban és sokkal jobban egyesül, miáltal a szikviz sokkal erősebb, gyorsabban fejlődik, kevesebbe kerül (mivel kevesebb borkő és szóda szükségeltetik) a gép kezelése nagyon egyszerü, költséges javitásoknak nincsen kitéve.

Az oly tiszta borkő és szóda bicarbonneból készült szikviz betegeknek, különösen gyomor-betegeknek, mint egészségeseknek nagyon ajánlható, különösen meleg időszakban és a hol az ivóviz nem tökéletesen egészséges.

Ezen gépekkel egyszersmind mindennemü hűsitő italokat, ugyszintén nagyon jó magyar pezsgő bort is **félóra alatt** lehet elkésziteni. Tisztelettel

Ernyei Gyula,
a „zöld papagály"-hoz
Aradon

17 —76—150

Nyomtatja a »Széchenyi irodalmi intézet« Aradon.